

De ‘nieuwe’ mediator

Een onderzoek naar de te verwachten wettelijke wijzigingen op het gebied van mediation en de gevolgen hiervan.

‘Een vreedzame wereld is niet een wereld zonder conflicten. Conflicten zijn wezenlijk voor het leven; waar leven is, is strijd.’

*Bernard Röling, Nederlands rechtsgeleerde
(1906-1985)*

Auteur	Juul Jeurissen
Afstudeerorganisatie	Merlijn Groep
Verschijningsdatum	Nuland, januari 2016

De ‘nieuwe’ mediator

Een onderzoek naar de te verwachten wettelijke wijzigingen op het gebied van mediation en de gevolgen hiervan.

Auteur	Juul Jeurissen
Studentnummer Avans:	2063439
Afstudeerorganisatie	Merlijn Groep
Afstudeermentor	mr. Karien Bonenkamp
Afstudeerperiode	september 2015 tot februari 2016
Opleiding	HBO-Rechten
Onderwijsinstelling	Juridische Hogeschool Avans-Fontys
Locatie	's-Hertogenbosch
Eerste afstudeerdocent	mr. Elke Spijksma-Meulendijks
Tweede afstudeerdocent	mr. Erik Nicolai
Classificatie	Intern
Verschijningsdatum	Nuland, januari 2016

Voorwoord

Voordat ik op de Juridische Hogeschool Avans-Fontys begon, heb ik een jaar Sociale Studies gestudeerd. Hier werd me duidelijk dat ik mijn steentje bij wil dragen aan het helpen van mensen. Vandaar dat mijn afstudeerscriptie een onderwerp betreft met een 'sociaal randje'. Het bemiddelen en hanteren van conflicten heeft mij altijd aangesproken, daarom vind ik het interessant om onderzoek te doen naar de (hoogstwaarschijnlijk) komende wetgeving over mediation.

Merlijn Groep is een geschikte plek om dit onderzoek te verrichten. Merlijn Groep houdt zich bezig met allerlei takken van conflicthantering, zo ook mediation. Merlijn Groep is een open organisatie die stagiaires graag een kans biedt. De organisatie reageerde erg enthousiast toen ik hen benaderde met een voorstel voor een onderzoek naar de veronderstelde nieuwe wetgeving en de veranderingen die hierdoor plaats zullen vinden. Na een kennismakingsgesprek kon ik in september 2015 beginnen met afstuderen bij Merlijn Groep.

Nu, vijf maanden later, kan ik u met enige trots de eindversie van mijn scriptie presenteren. Deze scriptie is uiteraard mijn eigen werk, maar ik wil wel een aantal personen bedanken voor hun hulp en bijdrage aan dit onderzoek. Allereerst mijn afstudeermentor Karien Bonenkamp, managing director bij Merlijn Groep, en Dick Bonenkamp, algemeen directeur van Merlijn Groep, voor de kans om mijn afstudeerstage bij hen te lopen en voor de begeleiding hierbij. Verder wil ik Elke Spijksma-Meulendijks, mijn afstudeerdocente, bedanken voor de nodige begeleiding en hulp. Daarnaast wil ik alle personen wie ik heb mogen interviewen bedanken voor hun tijd en moeite. Tot slot wil ik iedereen bedanken die mij in welke vorm dan ook heeft geholpen met het tot stand komen van deze scriptie.

Ik heb de afstudeerperiode als zwaar, uitdagend en enorm leerzaam beschouwd. Ik ga deze ervaring zeker meenemen naar het werkveld.

Juul Jeurissen

Nuland, januari 2016

Inhoudsopgave

Samenvatting	
Lijst van afkortingen	
1. Inleiding.....	8
1.1. Probleembeschrijving	8
1.2. Doelstelling.....	9
1.3. Centrale vraag	9
1.4. Verantwoording.....	9
1.5. Leeswijzer	10
2. Huidige waarborging van de kwaliteit	11
2.1. Europese wetgeving	11
2.2. MfN-registermediator eisen	11
2.3. MfN-mediationreglement 2008	12
2.4. Gedragsregels	13
2.5. Klachtenprocedure.....	15
3. De wetsvoorstellen	16
3.1. Aanleiding	16
3.2. Wet registermediator.....	17
3.2.1. Algemene bepalingen.....	17
3.2.2. Het register	17
3.2.3. De beëdiging.....	19
3.2.4. Commissie mediation en de adviesraad	19
3.2.5. Rechten en plichten.....	20
3.2.6. Tuchtrechtspraak.....	21
3.2.7. Wijziging andere wetten	24
3.3. Wet bevordering van mediation in het burgerlijk recht.....	25
3.3.1. Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek	25
3.3.2. Wetboek van burgerlijke rechtsvordering.....	25
3.3.3. Verschoningsrecht.....	27
3.4. Wet bevordering van mediation in het bestuursrecht.....	28
3.4.1. Algemene wet bestuursrecht.....	28
3.4.2. Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek	29
3.4.3. Overige wetten.....	29
3.5. Conclusie	30
4. Veranderingen in de wetsvoorstellen	31
4.1. Definitie mediation	31
4.2. Aansluiting en inbreng beroepsgroep.....	31

4.3.	Tuchtrecht	32
4.4.	Vliegreneis	33
4.5.	Voldoende juridische kennis en kunde	34
4.6.	Toegang tot de rechter	35
4.7.	Verwijzing naar mediation door de rechter	36
4.8.	De eed	37
4.9.	Andere manieren om mediation te stimuleren	37
4.10.	Aanvullingen op de wetsvoorstellen	37
4.11.	Waar wel kritiek op is, maar wat waarschijnlijk niet verandert	37
4.11.1.	Overige punten van de MfN	38
	Snelle toegang tot de rechter	38
4.11.3.	Opschorten verjaringstermijn	38
4.11.4.	Verplichte mediation bij echtscheiding	38
4.11.5.	Motivatieplicht voor de overheid	39
5.	Competenties van de mediator	40
5.1.	Opleiding en praktijkervaring	40
5.2.	Communicatieve en psychologische competenties	40
5.3.	Juridische competenties	41
5.4.	Wezenskenmerken van mediation	41
5.5.	Persoonlijke kwaliteiten	41
5.6.	Overige kennis	42
5.7.	Overige vaardigheden	42
6.	Kwaliteitscontrole bij Merlijn Groep	44
6.1.	Huidige kwaliteitscontrole bij Merlijn Groep	44
6.2.	Hoe controleren anderen?	44
6.2.1.	Enquête	44
6.3.	Mogelijkheden	46
7.	Conclusie en aanbevelingen	49
7.1.	Conclusies	49
7.1.1.	Wet Registermediator	50
7.1.2.	Wetsvoorstellen ter bevordering van mediation	51
7.1.3.	Competenties en kwaliteitscontrole	52
7.2.	Aanbevelingen	53
7.2.1.	Aanbevelingen voor aanpassingen in het wetsvoorstel	53
7.2.2.	Aanbevelingen voor het kwaliteitssysteem van Merlijn Groep en Het Conflictwarenhuis	54
7.3.	Discussie	56
	Verantwoording van de acquisitie	57

Literatuurlijst.....	58
----------------------	----

Samenvatting

De vraag die in dit rapport wordt beantwoord is de volgende: *‘Welke aanbevelingen voor het controleren van de competenties van de mediator door Merlijn Groep zijn af te leiden uit het huidige kwaliteitssysteem en de opvattingen van deskundigen in de mediationwereld over gewenste wettelijke wijzigingen?’* Uit deze vraag is de volgende doelstelling naar voren gekomen: *‘Op 12 januari 2016 wordt aan Merlijn Groep een onderzoeksrapport opgeleverd, waarin aanbevelingen worden gedaan voor het inrichten van een kwaliteitssysteem waardoor Merlijn Groep kan controleren of haar mediators voldoen aan de noodzakelijke competenties die zijn af te leiden uit het huidige kwaliteitssysteem en de opvattingen van deskundigen in de mediationwereld over gewenste wettelijke wijzigingen, zodat Merlijn Groep aan de hand van de aanbevelingen een aangescherpt kwaliteitssysteem voor haar mediators kan opzetten.’*

In dit onderzoek is allereerst gekeken naar de huidige waarborging van de kwaliteit van mediators. Daarna worden de wetsvoorstellen van oud Tweede Kamerlid Van der Steur behandeld met commentaar van deskundigen uit de mediationwereld. Met deze informatie is gekeken welke competenties de mediator moet bezitten. Tot slot is er gekeken, hoe de kwaliteit van de mediator aan de hand van deze competenties kan worden gewaarborgd. Op dit moment is er alleen Europese regelgeving. Deze is in Nederland geïmplementeerd in de: Wet implementatie richtlijn nr. 2008/52/EG betreffende bepaalde aspecten van bemiddeling/mediation in burgerlijke en handelszaken. Hierin worden geen eisen gesteld aan de mediator. Wel krijgt deze in de situaties van deze wet verschoningsrecht. Daarnaast heeft de beroepsgroep, zoals de Mediatorsfederatie Nederland (MfN), regels voor mediators opgesteld.

Middels het wetsvoorstel, Wet Registermediator (Wet RegM.), wordt een wettelijk register voor mediators opgesteld. In het wettelijke register zullen alleen mediators worden ingeschreven die voldoen aan specifieke eisen ten aanzien van kwaliteit en integriteit. Deze eisen worden nader uitgewerkt in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Het is aan te raden om hierbij onderscheid te maken tussen de niet en wel gespecialiseerde mediator. Ook wordt er een nieuw tuchtrecht in het leven geroepen, deze kan echter beter aansluiten bij het huidige tuchtrecht van de Stichting Tuchtrechtspraak Mediators (STM). De definitie van mediation zal aangepast moeten worden. Het wetsvoorstel, Wet bevordering van mediation in het burgerlijk recht, zorgt voor wijzigingen in het Burgerlijk Wetboek (BW) en het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering (Rv). Mediation wordt in de rechtbank bevorderd en er komt een snelle manier om tijdens een mediation van de rechter een uitspraak te krijgen. Ook krijgt de mediator verschoningsrecht en wordt verjaring door mediation opgeschort. Het wetsvoorstel, Wet bevordering van mediation in het bestuursrecht, geeft de overheid een motivatieplicht bij het afwijzen van een voorstel tot mediation, voegt de mediation overeenkomst toe aan boek 7 van het BW.

Van de mediator wordt verwacht dat hij beschikt over een aantal competenties: competenties door opleiding en praktijkervaring, communicatieve en psychologische competenties, juridische competenties, bepaalde persoonlijke kwaliteiten en overige kennis en vaardigheden op het gebied van mediation, conflictbemiddeling en onderhandelen. Om de kwaliteit van mediators te waarborgen kan Merlijn Groep het volgende overwegen: haar mediators een assessment af laten leggen, haar mediators een co-mediation laten doen, haar mediators een theoretische toets laten maken, haar mediators een casus geven waarbij verschillende (juridische) stukken uitgewerkt moeten worden, haar mediators een persoonlijkheidstest laten maken, een kritisch gesprek voeren met haar mediators, ervaring verplichten, verplichten van het volgen van bepaalde opleidingen, een puntensysteem opzetten met betrekking tot trainingen, haar mediators verplichten een specialisatie te bezitten, meer kwaliteitsdagen te organiseren, uitsluitend te werken met MfN of wettelijk geregistreerde mediators, her-controle na een bepaalde periode uit te voeren of tot slot een combinatie van de genoemde opties.

Lijst van afkortingen

A

ADR	ADR international register
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWR	Algemene wet inzake rijksbelastingen

B

BW	Burgerlijk Wetboek
----	--------------------

I

IMI	International Mediation Institute
Implementatiewet	Wet implementatie richtlijn nr. 2008/52/EG betreffende bepaalde aspecten van bemiddeling/mediation in burgerlijke en handelszaken.

M

Mediationrichtlijn	Richtlijn 2008/52/EG
MfN	Mediatorsfederatie Nederland

O

Onze Minister	Minister van Veiligheid en Justitie
---------------	-------------------------------------

P

PE	permanente educatie
----	---------------------

R

Reglement	MfN-mediationreglement 2008
Rv	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

S

SKM	Stichting Kwaliteit Mediators
STM	Stichting Tuchtrechtspraak Mediators

W

Wet RegM.	Wet registermediator
-----------	----------------------

1. Inleiding

‘Merlijn Groep is een dynamische en multidisciplinaire organisatie met het Focus op professionele communicatie en conflicthantering zowel op zakelijk als op persoonlijk niveau.’¹ Merlijn Groep houdt zich onder andere bezig met mediation, conflicthantering en juridische vaardigheden. Merlijn Groep biedt tevens een opleiding tot mediator aan. Ook geeft Merlijn Groep verschillende trainingen en cursussen in mediation en conflicthantering. Verder heeft Merlijn Groep verschillende professionals die zowel particulieren als bedrijven helpen met alles wat te maken heeft met conflicthantering.

1.1. Probleembeschrijving

Op 9 en 10 september 2013 heeft oud Tweede Kamerlid Van der Steur drie wetsvoorstellen ingediend:

- Wet registermediator;
- Wet bevordering van mediation in het burgerlijk recht;
- Wet bevordering van mediation in het bestuursrecht.

Van der Steur was lid van de Tweede Kamer voor de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie en is sinds 20 maart 2015 minister van Veiligheid en Justitie. Van der Steur was eerder advocaat en eigenaar van een trainingsbureau op juridisch gebied. De voorstellen die Van der Steur heeft gedaan, hebben als doel om mediation in het burgerlijk recht en in het bestuursrecht te bevorderen.

Het doel van het wetsvoorstel Wet RegM. is, dat iemand die gebruik wil maken van mediation via het register een mediator kan vinden. In dit register worden alleen mediators ingeschreven die voldoen aan bepaalde opleidings- en integriteitseisen.² Zo wordt de kwaliteit van de mediation gewaarborgd.

Het wetsvoorstel van de Wet bevordering mediation in het burgerlijk recht dient er toe, dat de positie van mediation in Boek 3 en Boek 7 van het BW en het Rv wordt verbeterd.³

Het wetsvoorstel van de Wet bevordering mediation in het bestuursrecht is van soortgelijke strekking. Deze wet dient ervoor te zorgen dat mediation wordt gestimuleerd. Dit zal gebeuren door aanpassingen in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR).

Op 10 juni 2015 zijn de wetsvoorstellen per brief ingetrokken in verband met voornoemde functieverandering van de heer Van der Steur.⁴ Van der Steur heeft middels een brief van 13 juli 2015 aangegeven dat hij voornemens is, op zo kort mogelijke termijn wetgeving in procedure te brengen ter vervanging van deze wetsvoorstellen.⁵

Aangezien mediation een belangrijk onderdeel is van de werkzaamheden binnen Merlijn Groep is het voor haar van belang om zich snel en adequaat op deze toekomstige wetgeving voor te bereiden. Zo moet er onderzocht worden welke competenties een mediator nodig heeft om te voldoen aan de komende wetgeving. Voor het Conflictwarenhuis, een dochteronderneming van Merlijn Groep, is een onderzoek naar de veranderingen die door de eventuele nieuwe wetgeving plaatsvinden ook van belang. Beide verwijzen zij namelijk mediations door aan interne en externe mediators. Ook de mediators die gekoppeld zijn aan Merlijn Groep en het Conflictwarenhuis zijn

¹ www.merlijngroep.nl/over-merlijn/

² ‘Initiatiefvoorstel-Van der Steur Wet registermediator’, *Eerste Kamer* 18 september 2015, www.eerstekamer.nl (zoek op *mediation*).

³ ‘Initiatiefvoorstel-Van der Steur Wet bevordering van mediation in het burgerlijk recht’, *Eerste Kamer* 18 september 2015, www.eerstekamer.nl (zoek op *mediation*).

⁴ *Kamerstukken II* 2014/15, 33 722, 23.

Kamerstukken II 2014/15, 33 723, 14.

Kamerstukken II 2014/15, 33 727, 12.

⁵ *Kamerstukken II* 2014/15, 33 722, 24.

belanghebbenden bij dit probleem. Er moet onderzocht worden of de mediators voldoen aan de criteria die staan in de wetsvoorstellen. Daarnaast wil Merlijn Groep het kaf van het koren scheiden en op grond van een kwaliteitssysteem alleen de beste mediators –die voldoen aan de competenties en kwaliteitseisen van de komende wetgeving– aan zich verbinden. Merlijn Groep wil derhalve een kwaliteitssysteem ontwikkelen waardoor zij de aan haar gekoppelde mediators kan controleren op hun kwaliteiten.

Kort gezegd wil Merlijn Groep zich voorbereiden op de toekomstige wetgeving door middel van een analyse van de te verwachten wetgeving en de daaruit voortvloeiende veranderingen. Voorts wenst Merlijn Groep een overzicht van de competenties en kwaliteitseisen die voortvloeien uit deze nieuwe wetgeving voor toekomstige registermediators. Tot slot wil Merlijn Groep aanbevelingen voor het inrichten van een verbeterd kwaliteitssysteem teneinde in de toekomst te kunnen beoordelen en controleren of de aan hen verbonden mediators daadwerkelijk aan de nieuwe vereisten voldoen en blijven voldoen.

1.2. Doelstelling

De doelstelling luidt:

‘Op 12 januari 2016 wordt aan Merlijn Groep een onderzoeksrapport opgeleverd, waarin aanbevelingen worden gedaan voor het inrichten van een kwaliteitssysteem waardoor Merlijn Groep kan controleren of haar mediators voldoen aan de noodzakelijke competenties die zijn af te leiden uit het huidige kwaliteitssysteem en de opvattingen van deskundigen in de mediationwereld over gewenste wettelijke wijzigingen, zodat Merlijn Groep aan de hand van de aanbevelingen een aangescherpt kwaliteitssysteem voor haar mediators kan opzetten.’

1.3. Centrale vraag

De vraag die in dit rapport wordt beantwoord is:

‘Welke aanbevelingen voor het controleren van de competenties van de mediator door Merlijn Groep zijn af te leiden uit het huidige kwaliteitssysteem en de opvattingen van deskundigen in de mediationwereld over gewenste wettelijke wijzigingen?’

1.4. Verantwoording

Tijdens de uitvoering van dit onderzoek zijn vooral documenten geraadpleegd, in het bijzonder de Kamerstukken van de wetsvoorstellen over mediation van oud Tweede Kamerlid Van der Steur. Daarnaast wordt ook regelgeving van beroepsorganisaties gebruikt. Verder is rechtsbronnen- en literatuuronderzoek gedaan. Zo is er gekeken naar de huidige regelgeving over mediation. Er is in dit geval sprake van kwalitatief onderzoek, het gaat namelijk om het verzamelen van gegevens die ‘begrepen’ moeten worden. De teksten moeten op een bepaalde wijze worden geïnterpreteerd. De rechtsbronnen en Kamerstukken die worden gebruikt zijn als betrouwbaar te beschouwen. De documenten die worden gebruikt zijn afkomstig van de MfN. Ook zij zijn als betrouwbaar te beschouwen. De MfN is namelijk een belangrijke organisatie in de praktijk van de mediation, die onder andere gaat over de kwaliteit van de mediation/mediators. De artikelen die daarnaast gebruikt zullen worden, zijn afkomstig uit vaktijdschriften en kunnen daarom eveneens als betrouwbaar worden beschouwd.

Een probleem bij dit onderzoek is dat de wetsvoorstellen die worden besproken, zijn ingetrokken. Zij zullen hoogstwaarschijnlijk niet in dezelfde vorm opnieuw worden ingediend. Om het onderzoek in dit opzicht betrouwbaarder te maken is ervoor gekozen om de wetsvoorstellen niet alleen te analyseren ten opzichte van de huidige wetgeving, maar ook kritische kanttekeningen bij de wetsvoorstellen te plaatsen. Deze kritische kanttekeningen zijn punten waarop de wetsvoorstellen hoogstwaarschijnlijk zullen veranderen wanneer deze opnieuw worden ingediend. De kritische kanttekeningen worden onderzocht door middel van interviews en vakliteratuur. Deze interviews zijn

betrouwbaar, omdat zij zijn afgenomen bij personen die kennis hebben van het recht en/of de wetsvoorstellen, ook wel experts genoemd.⁶

De artikelen die naast de interviews worden gebruikt zijn afkomstig uit vaktijdschriften. De artikelen die worden gebruikt die niet afkomstig zijn uit vaktijdschriften, komen van de websites van organisaties die gespecialiseerd zijn in mediation. De personen die deze artikelen hebben geschreven zijn zelf actief in de mediationwereld en zijn daarom als betrouwbare bronnen te beschouwen.

Verder is er een enquête afgenomen bij concurrenten van Merlijn Groep om te kijken of en zo ja hoe zij een kwaliteitscontrole uitvoeren bij de bij hun aangesloten mediators. Er zijn vijf respondenten die de enquête hebben ingevuld. De enquête gaat natuurlijk in op concurrentiegevoelige informatie, daarom was de verwachting van het aantal respondenten laag. Dit is geen probleem, omdat het uiteindelijke doel van de enquête is: het opdoen van ideeën voor het nog op te zetten aangescherpte kwaliteitssysteem bij Merlijn Groep. Daarnaast is hiervoor ook gekeken naar de websites van verschillende concurrenten van Merlijn Groep.

Alle bronnen zijn opgenomen in de literatuurlijst.

1.5. Leeswijzer

Allereerst wordt in hoofdstuk 2 besproken hoe op dit moment de kwaliteit van de mediator wordt gewaarborgd. Daarna komt in hoofdstuk 3 aan de orde welke veranderingen er op zouden treden als de ingetrokken wetsvoorstellen op dezelfde wijze zouden worden ingediend. Hoofdstuk 4 gaat vervolgens in op punten waarop de wetsvoorstellen hoogstwaarschijnlijk zullen wijzigen voordat zij opnieuw worden ingediend. In hoofdstuk 5 wordt besproken aan welke competenties een mediator moet voldoen. Vervolgens wordt in hoofdstuk 6 ingegaan op, hoe gecontroleerd kan worden of een mediator deze competenties daadwerkelijk bezit. Tot slot zijn in hoofdstuk 7 conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan.

Opmerking met betrekking tot de leesbaarheid van deze scriptie: waar voor personen 'hij' of het bezittelijk voornaamwoord 'zijn' staat vermeld, dient tevens 'zij' of 'haar' te worden gelezen en vice versa.

⁶ Van Schaaijk 2011, p. 85.

2. Huidige waarborging van de kwaliteit

In dit hoofdstuk wordt besproken hoe in Nederland op dit moment de kwaliteit van mediation/de mediator wordt gewaarborgd. Dit is belangrijk om te begrijpen, wat er na de invoering van de wetsvoorstellen verandert.

Op dit moment is er weinig wet- en regelgeving op het gebied van mediation. Mediator is een vrij beroep om uit te oefenen. Op enkele plaatsen in de wet- en regelgeving zijn bepalingen opgenomen over mediation. Zo is in het Rv de mogelijkheid opgenomen dat de rechter in geval van een echtscheidingsprocedure door kan verwijzen naar een mediator.⁷ Er wordt tevens ingegaan op de regelgeving van de MfN. Overige regelgeving van de beroepsgroep, zoals het ADR international register (ADR) en het International Mediation Institute (IMI), wordt hier buiten beschouwing gelaten. Er is gekozen om de regelgeving van de MfN wel te behandelen, omdat zij binnen de beroepsgroep het eerste en grootste register voor mediators heeft.

2.1. Europese wetgeving

Sinds 2008 is er de Europese Richtlijn 2008/52/EG (Mediationrichtlijn).⁸ De Mediationrichtlijn is uitsluitend bedoeld voor grensoverschrijdende geschillen. Artikel 4 van de Mediationrichtlijn gaat in op het ontwikkelen van gedragsregels voor de mediator. De lidstaten moeten dit bevorderen, net als het volgen van een basis- en vervolgopleiding. De Mediationrichtlijn stelt geen eisen aan de mediator an sich.

De Mediationrichtlijn is geïmplementeerd in de Wet implementatie richtlijn nr. 2008/52/EG betreffende bepaalde aspecten van bemiddeling/mediation in burgerlijke en handelszaken⁹ (Implementatiewet). Ook de Implementatiewet strekt, op grond van artikel 2, slechts tot grensoverschrijdende burgerlijke en handelsgeschillen. De mediator krijgt bij dit soort geschillen ook het verschoningsrecht voor zover partijen vertrouwelijkheid zijn overeengekomen.

2.2. MfN-registremediator eisen

Naast de Implementatiewet is er in Nederland geen staatsrechtelijke wet- en regelgeving. De beroepsgroep heeft zelf regels gecreëerd om de kwaliteit te handhaven. De MfN heeft een register opgezet waarin mediators staan ingeschreven die aan de volgende (kwaliteits)eisen voldoen:

- een door de MfN erkende basisopleiding mediation gevolgd hebben;
- slagen voor het theorie-examen;
- slagen voor het assessment;
- een Verklaring Omtrent het Gedrag inleveren.¹⁰

Binnen twee jaar na het succesvol volgen van een erkende basisopleiding moeten het theorie-examen en het assessment worden gehaald.¹¹

Daarnaast is er een onderhoudsplicht. Het MfN zegt hier het volgende over:

“MfN-registremediators moeten per periode van drie jaar voldoen aan de volgende onderhoudseisen:

- minimaal negen mediations doen;
- deze negen mediations beslaan in totaal (aantoonbaar) minimaal 36 contacturen;

⁷ Artikel 323 lid 2 Rv.

⁸ Richtlijn 2008/52/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2008.

⁹ Wet implementatie richtlijn nr. 2008/52/EG betreffende bepaalde aspecten van bemiddeling/mediation in burgerlijke en handelszaken.

¹⁰ ‘Toetredingseisen MfN-register’, *Stichting Kwaliteit Mediators* 4 februari 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *toetredingseisen*).

¹¹ ‘Theorie-examen en assessment’, *Stichting Kwaliteit Mediators* 4 februari 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *theorie-examen*).

- in een jaar zijn minimaal twee mediations afgerond met gezamenlijk aantoonbaar minimaal acht contacturen;
- van de negen mediations zijn er minimaal drie met een schriftelijke overeenkomst afgerond;
- van de negen mediations per drie jaar zijn maximaal drie mediations in deze periode een co-mediation;
- 48 PE-punten (permanente educatie) per periode van drie jaar met een verplichting tot intervisie conform het PE-reglement;
- driejaarlijks deelnemen aan een Peer Review, het kwaliteitsinstrument waarbij een onafhankelijke en onpartijdige vakgenoot beoordeelt of uw mediationdiensten voldoen aan het gemiddelde niveau dat van een professional mag worden verwacht.¹²

2.3. MfN-mediationreglement 2008

De bovengenoemde vereisten worden niet zomaar aangenomen. Zo moet er bij een mediation sprake zijn van een mediation zoals beschreven in het MfN-mediationreglement 2008 (Reglement).¹³

Artikel 1 van het Reglement geeft aan dat mediation de procedure is waarbij de partijen zich inzetten om, onder leiding van een mediator, hun kwestie op te lossen met toepassing van het Reglement. De mediation vangt, volgens artikel 3 van het Reglement, aan door ondertekeningen van de mediationovereenkomst. Deze overeenkomst is door de MfN in een model gegoten en daarmee gelijk voor iedere mediator/mediation.¹⁴

De taken die de mediator tijdens de mediation verricht, zijn vastgelegd in artikel 4. In beginsel betreffen de werkzaamheden de mediationbijeenkomsten. Daarnaast kunnen ook verslaglegging, contacten met de partijen en/of derden, bestuderen van stukken en het opstellen van overeenkomsten tot de werkzaamheden gerekend worden.

Belangrijke aspecten van mediation zijn in het Reglement vastgelegd in artikel 5, 6 en 7. Artikel 5 gaat in op de vrijwilligheid van de mediation. De vrijwilligheid kent twee aspecten: de eigen keuze om aan een mediation deel te nemen en de vrijheid om die deelname op elk gewenst moment te beëindigen.¹⁵ De vrijwilligheid wordt ook vastgelegd in artikel 3 van de eerder genoemde modelovereenkomst. Uit artikel 5.2 blijkt dat mediation daarentegen niet vrijblijvend is. Als partijen afspreken om via mediation een kwestie op te lossen, moet die afspraak in beginsel begrepen worden als bindend en afdwingbaar.¹⁶ Dit heeft onder andere te maken met het leerstuk van de 'afgebroken onderhandelingen'. In principe is, juridisch gezien, de partij bij 'gewone onderhandelingen' niet altijd vrij om deze zomaar af te breken. Dit is het geval als de andere partij er redelijkerwijs op mocht vertrouwen dat er een overeenkomst tot stand zou komen. In de rechtspraak is nog niet uitgemaakt of de rechter gevolgen verbindt aan het zonder redelijke oorzaak afbreken van onderhandelingen tijdens een mediation.¹⁷

Vervolgens geeft artikel 6 van het Reglement aan dat de mediation besloten is. Naast de partijen en de mediator is niemand aanwezig tijdens de mediation. Als er meerdere personen betrokken zijn, is toestemming van de partijen vereist. Er moet echter, op grond

¹² 'Onderhoudseisen MfN-registermediator', *Stichting Kwaliteit Mediators*, 4 februari 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *onderhoudseisen*).

¹³ 'MfN-mediationreglement 2008', *Mediatorsfederatie Nederland*, 2008, www.mfnregister.nl (zoek op *reglement*).

¹⁴ 'Conditie waaronder MfN-registermediator werkt (reglementen en modellen)', *Mediatorsfederatie Nederland* 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *condities*).

¹⁵ Schutten & Spierdijk 2013, p. 314.

¹⁶ 'Toelichting op het reglement 2008', *Mediatorsfederatie Nederland* 2008, www.mfnregister.nl (zoek op *reglement*).

¹⁷ Schutten & Spierdijk 2013, p. 315.

van artikel 6.2, van iedere partij minstens één vertegenwoordiger aanwezig zijn, zodat eventueel een rechtsgeldige vaststellingsovereenkomst kan worden getekend.¹⁸ In het verlengde van artikel 6 gaat artikel 7 in op de geheimhouding van de mediation, welke ook terugkomt in artikel 4 van de mediationovereenkomst. Om de vertrouwelijkheid te waarborgen, dienen betrokkenen bij een mediation een geheimhoudingsplicht te betrachten over hetgeen in het kader van mediation naar voren wordt gebracht.¹⁹ In artikel 4.2 van de MfN-mediationovereenkomst is opgenomen dat de overeengekomen geheimhoudingsplicht geldt als bewijsovereenkomst in de zin van de wet. De Hoge Raad heeft, in het geval van de geheimhoudingsplicht zoals hierboven omschreven, geoordeeld dat wanneer partijen toch nog naar de rechter stappen, de geheimhoudingsplicht blijft bestaan. Door de bewijsovereenkomst die is gesloten, hebben partijen daadwerkelijk bedoeld om af te wijken van het wettelijke bewijsrecht en dus bewust het risico genomen dat bepaalde feiten niet bewijsbaar zijn.²⁰

De mediation wordt in beginsel beëindigd door het vastleggen van het resultaat in een vaststellingsovereenkomst, conform artikel 8.1 onder a juncto 10. Deze vaststellingsovereenkomst heeft geen executoriale kracht.²¹ Mocht de mediation niet zijn geslaagd, kan deze beëindigd worden door een verklaring van de mediator aan partijen, of van een der partijen aan de andere partij en de mediator, ingevolge artikel 8.1 onder b of c. De beëindiging is van belang voor het eventueel starten van een procedure. Echter, blijven, op grond van artikel 8.2 van het Reglement, ook na beëindiging van de mediation de geheimhoudingsverplichtingen bestaan.

Artikel 9.1 van het Reglement geeft aan dat wanneer er sprake is van een andere aanhangige procedure tijdens de mediation, deze wordt opgeschort voor de duur van de mediation. Tevens mogen er op grond van artikel 9.2 geen procedures aanhangig worden gemaakt gedurende de mediation, met uitzondering van rechten tot bewaring.

Zoals al is besproken wordt de mediation beëindigd door het vastleggen van het resultaat in een vaststellingsovereenkomst (artikel 8 juncto 10). Het is de taak van de mediator om de afspraken van partijen deugdelijk vast te leggen in een dergelijke overeenkomst. Wat precies onder deugdelijk vastleggen moet worden verstaan, hangt af van de omstandigheden van het geval en de partijen. In ieder geval moeten de afspraken duidelijk geformuleerd worden, zodat zij niet op verschillende manieren kunnen worden opgevat. Tevens mag de mediator een deskundige inschakelen om te helpen met het vastleggen van de afspraken.²² De mediator ziet erop toe dat alle belangrijke kwesties in de slotafspraken aan de orde komen; de inhoud van de afspraken komt echter aan partijen zelf toe, ingevolge artikel 10.2.

Om de mediator te beschermen is deze, op grond van artikel 11 van het Reglement, slechts aansprakelijk voor de hoogte van het bedrag dat wordt uitgekeerd door zijn beroepsaansprakelijkheidsverzekeraar, vermeerderd met het bedrag van het eigen risico. Daarnaast wordt in het Reglement de eis gesteld dat de mediator zicht dient te gedragen conform de gedragsregels voor de MfN-registermediator (artikel 12).

2.4. Gedragsregels

Zoals hierboven te lezen staat, zijn er ook eisen aan het gedrag van de mediator. De gedragsregels leggen de fundamentele beginselen vast waaraan de mediator is gebonden.²³ Deze gedragsregels dienen dus als richtlijn voor de mediator, als

¹⁸ 'Toelichting op het reglement 2008', *Mediatorsfederatie Nederland* 2008, www.mfnregister.nl (zoek op *reglement*).

¹⁹ Schutten & Spierdijk 2011, p. 80.

²⁰ HR 10 april 2009 ECLI:NL:PHR:2009:BG9470.

²¹ Schutten & Spierdijk 2011, p. 129.

²² 'Toelichting op het reglement 2008', *Mediatorsfederatie Nederland* 2008, www.mfnregister.nl (zoek op *reglement*).

²³ Schutten & Spierdijk 2013, p. 322.

informatievoorziening voor de betrokken partijen en als maatstaf voor het toetsen van het gedrag van de mediator bij de Tuchtcommissie (later hierover meer).²⁴

Allereerst dient de mediator zich volgens artikel 1 van de gedragsregels te gedragen zoals van een behoorlijk mediator mag worden verwacht. Hierbij wordt met name bedoeld op de integriteit van de mediator. Er mag worden verwacht dat de mediator een professionele houding heeft en de sociale en etnische normen naleeft en handhaaft.²⁵

Ten tweede moet de mediator volgens artikel 2 de partijen inzicht geven in het partijproces. Om moeilijkheden in een later stadium te voorkomen, is het van groot belang dat de mediator transparant handelt. Zo moet de mediator duidelijk maken wat precies de kwesties zijn, hoe de aanpak zal verlopen en wat partijen van hem mogen verwachten. Door de openheid die gecreëerd is, wordt er vertrouwen geschept.

Artikel 3 van de gedragsregels gaat in op de waarborging van de partijautonomie. De mediator toetst het commitment en de vrijwillige deelname aan de mediation.

De onafhankelijkheid van de mediator komt in artikel 4 naar voren. De mediator is verplicht terug te treden indien hij niet onafhankelijk kan zijn. Dit kan voorkomen wanneer de mediator een bepaalde relatie heeft met een der partijen.

In het verlengde van de onafhankelijkheid ligt de onpartijdigheid uit artikel 5 van de gedragsregels. De mediator is de neutrale spil in het proces. Hij heeft een vertrouwenspositie voor alle partijen. Kan de mediator zich niet onpartijdig opstellen, dan is hij verplicht zich terug te trekken. Verder moet de mediator op grond van artikel 6 van de gedragsregels de vertrouwelijkheid van de mediation waarborgen; de mediator heeft een geheimhoudingsplicht.

Artikel 7 geeft aan dat de mediator alleen de mediation mag uitvoeren wanneer hij de competenties bezit die hiervoor nodig zijn. Van een mediator mag onder andere verwacht worden dat hij kennis heeft van communicatie, conflictoplossing, onderhandelingsconcepten en interventietechnieken. Ook kan de kennis inhouden dat de mediator deskundig is op het terrein waarop het conflict zich afspeelt. De vaardigheden die van de mediator verwacht mogen worden zijn onder andere: interventietechnieken gericht op het verbeteren van de communicatie tussen partijen, het verhelderen van het probleem en de betrokken emoties en belangen en de begeleiding van de onderhandelingen tussen partijen. Daarnaast moet de mediator ook beschikken over een aantal technische vaardigheden, zoals het bespreken en afsluiten van een mediationovereenkomst en het (laten) vastleggen van afspraken in een vaststellingsovereenkomst.

De werkwijze van de mediator wordt besproken in artikel 8. Dit artikel geeft aan dat de mediator verantwoordelijk is voor het mediationproces en het verloop daarvan. Dit houdt in dat de mediator uitleg geeft over het proces, de inhoud van de mediationovereenkomst en het hierboven behandelde reglement.²⁶ Belangrijk is dat de mediator zorgt voor een evenwichtige behandeling van de kwestie. Daarnaast betreft de mediator geen derden bij de mediation, tenzij partijen hier toestemming voor geven. Is dit laatste het geval, dan zorgt de mediator ervoor dat deze derde een geheimhoudingsverklaring tekent.

Verder maakt de mediator op grond van artikel 9 duidelijke afspraken wat betreft het tarief en de kosten. Deze afspraken worden vooraf gemaakt. Tevens moet de mediator een duidelijke declaratie, middels een verrichtingenstaat, overhandigen.

Tot slot is de mediator volgens artikel 10 van de gedragsregels onderworpen aan het tuchtrecht conform het Reglement Stichting Tuchtrechtspraak Mediators, hierover later meer.

Zoals u heeft gelezen, komen de elementen van de gedragsregels ook terug in het MfN-mediationreglement.

²⁴ 'Gedragsregels voor de MfN-registermediator', *Mediatorsfederatie Nederland* 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *gedragsregels*).

²⁵ 'Gedragsregels voor de MfN-registermediator', *Mediatorsfederatie Nederland* 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *gedragsregels*).

²⁶ Schutten & Spierdijk 2011, p. 80.

2.5. Klachtenprocedure

Sinds 2001 hanteert het NMI (nu MfN) een klachtenregeling, omdat het zowel voor de partij die een klacht heeft als voor de betrokken mediator van belang is, dat de klacht door een onafhankelijk orgaan volgens een vastgestelde regeling wordt behandeld.²⁷

Wanneer een MfN-registermediator zich niet houdt aan de reglementen en gedragsregels die zijn gesteld door de MfN, kan er een klacht worden ingediend.²⁸ Deze klacht moet worden ingediend volgens de klachtenregeling van de Stichting Kwaliteit Mediators (SKM).²⁹

Als het niet lukt om de klacht op te lossen via de klachtenregeling is het mogelijk om naar de Tuchtcommissie te stappen. De Tuchtcommissie werkt via het Reglement Stichting Tuchtrechtspraak Mediators (STM).³⁰ De Tuchtcommissie bekijkt of de klacht gegrond is en toetst of de mediator zich gehouden heeft aan de gedragsregels.³¹ Wanneer er sprake is van overtreding van de gedragsregels kan de Tuchtcommissie de volgende maatregelen (artikel 7 Reglement STM)³² opleggen: waarschuwing, berisping, schorsing van de registratie van de Mediator bij de betrokken aangesloten instelling voor ten hoogste één jaar en doorhaling van de registratie van de Mediator bij de betrokken aangesloten instelling.³³

Tegen een uitspraak van de Tuchtcommissie kan, volgens artikel 8 van het Reglement STM, hoger beroep bij het College van Beroep worden ingesteld.

²⁷ Schutten & Spierdijk 2011, p. 154.

²⁸ 'Klacht over MfN-registermediator?', *Mediatorsfederatie Nederland* 23 januari 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *klacht*).

²⁹ 'SKM-Klachtenregeling 2009', *Mediatorsfederatie Nederland* 2009, www.mfnregister.nl (zoek op *SKM klachtenregeling*).

³⁰ 'Reglement Stichting Tuchtrechtspraak Mediators', *Stichting Tuchtrechtspraak Mediators* 4 april 2015, www.mediationtuchtrecht.nl (zoek op *reglement*).

³¹ 'Klacht indienen', *MediationTuchtrecht-MfN* 5 augustus 2014, www.mediationtuchtrecht.nl (zoek op *klacht*).

³² 'Reglement Stichting Tuchtrechtspraak Mediators', *Stichting Tuchtrechtspraak Mediators* 4 april 2015, www.mediationtuchtrecht.nl (zoek op *reglement*).

³³ 'Gedragsregels voor de MfN-registermediator', *Mediatorsfederatie Nederland* 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *gedragsregels*).

3. De wetsvoorstellen

In dit hoofdstuk komt de inhoud van de ingetrokken wetsvoorstellen aan de orde. De wetsvoorstellen worden hoogstwaarschijnlijk in bijna gelijke vorm opnieuw ingediend, vandaar dat belangrijk is om te onderzoeken wat er nu precies in die ingetrokken wetsvoorstellen staat. De wijzigingen die naar verwachting nog plaats zullen vinden, worden in het volgende hoofdstuk besproken.

3.1. Aanleiding

De aanleiding voor de wetsvoorstellen is tweeledig. De concrete aanleiding vormde de minimale implementatie van de Mediationrichtlijn. Van der Steur geeft aan dat door de minimale implementatie van de richtlijn onacceptabele gevolgen ontstaan. Hij noemt het voorbeeld van het verschoningsrecht voor mediators dat geregeld is, waarbij in de Implementatiewet niet wordt aangegeven wat mediation is of wie mediator kan zijn.³⁴ In plaats van een minimale implementatie van de Mediationrichtlijn wil Van der Steur mediation een plek geven in de samenleving als volwaardige methode van conflictoplossing.³⁵ Door de brede toepassing van mediation in de praktijk is volgens Van der Steur mediation thans een containerbegrip aan het worden. Van der Steur wil in belang van mediation ordening in wet- en regelgeving aanbrengen. De ordening die wordt gegeven via de wetsvoorstellen heeft als doel de kwaliteit van registermediators te waarborgen, de mediationovereenkomst te regelen en mediation als alternatief voor traditionele rechtspraak in het civiel recht en het bestuursrecht te verankeren.³⁶ De wetsvoorstellen staan tevens los van de hiervoor genoemde Implementatiewet, zij werken naast elkaar.³⁷

De wetsvoorstellen hebben mede als doel om een aanzienlijk groter deel van het potentiële bereik van mediation te halen. Dit bereik is onderzocht door de SEO Economisch onderzoek. Uit dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat het marktpotentieel van mediation groot is en dat slechts een klein deel hiervan daadwerkelijk met mediation wordt opgelost.³⁸

De opsplitsing van het burgerlijk recht en het bestuursrecht heeft te maken met waar de verschillende rechtsgebieden op toezien. Het burgerlijk recht ziet toe op het gebruik van mediation tussen natuurlijke personen onderling en/of natuurlijke personen en rechtspersonen. Mediation komt vooral neer op keuzevrijheid voor partijen. Burgerlijk recht is met name regelend recht. Het ligt dus minder voor de hand om, in die verhouding, partijen min of meer te verplichten gebruik te maken van mediation. In het burgerlijk recht is mediation zeer geschikt voor het oplossen van geschillen, omdat hier vaak sprake is van een relationele dimensie. In het geval van het bestuursrecht is deze benadering iets anders. Bestuursorganen realiseren zich niet altijd dat een geschil met een burger door mediation kan worden opgelost. In de praktijk blijkt, dat, als het bestuursorgaan de moeite neemt om actief contact te zoeken met de burger, daarmee zeer goede resultaten worden geboekt; zie hiervoor de later genoemde onderzoeken. Doordat juist van de overheid verwacht mag worden dat zij conflicten vermijdt of op een laagdrempelige manier oplost, ligt het volgens Van der Steur voor de hand om met regelgeving hierin een actievere houding van het bestuursorgaan te stimuleren.³⁹

³⁴ Jagtenberg & Verbist 2014, p. 45.

³⁵ Jagtenberg & Verbist 2014, p. 45.

³⁶ *Kamerstukken II* 2013/14, 33 722, 6, p. 2 (gewijzigde MvT).

³⁷ *Kamerstukken II* 2013/14, 33 722, 6, p. 12 (gewijzigde MvT).

³⁸ 'Mediation vanuit economisch perspectief', SEO Economisch Onderzoek, www.seo.nl (zoek op *mediation*) 18 november 2014.

³⁹ *Kamerstukken II* 2013/14, 33 722, 6, p. 10 (gewijzigde MvT).

3.2. Wet registermediator

Van der Steur wil met dit wetsvoorstel een wettelijk register voor mediators invoeren. In het wettelijk register zullen alleen mediators worden ingeschreven die voldoen aan specifieke eisen ten aanzien van kwaliteit en integriteit.⁴⁰ Iemand die gebruik wil maken van mediation kan op deze manier uit het wettelijke register een (betrouwbare) mediator kiezen. Deze betrouwbaarheid bevordert volgens Van der Steur mediation als methode. Het voorstel ontnemt de burger echter niet de mogelijkheid om bij mediation gebruik te maken van niet-geregistreerde mediators.⁴¹

3.2.1. Algemene bepalingen

In artikel 1 van de Wet RegM. wordt een aantal definities gegeven. In tegenstelling tot eerdere versies van het wetsvoorstel (waarin een definitie van mediation ontbrak) wordt, omwille van de duidelijkheid, de volgende definitie van mediation gegeven: *'het in gezamenlijke opdracht van partijen op grond van een mediationovereenkomst door een onafhankelijke neutrale derde begeleid gestructureerd proces, dat als doel heeft partijen in onderling overleg weloverwogen de door hen gedeelde norm te laten vinden of hervinden waar die ontbreekt, terwijl daar bij partijen wel behoefte aan is.'* Zoals uit de definitie is af te leiden, is mediation een zeer ruim begrip. De definitie benoemt het doel van mediation in het algemeen. De partijen samen bepalen het doel van hun mediation.⁴² Van mediation is alleen sprake als er een registermediator bij betrokken is. Dit is niet rechtstreeks uit de definitie af te leiden, maar zit in het begrip 'mediationovereenkomst'. Een mediationovereenkomst wordt namelijk gedefinieerd als: *'de schriftelijke overeenkomst van opdracht waarbij een registermediator zich jegens ten minste twee andere partijen verbindt om tegen loon voor hen op te treden als mediator en in die hoedanigheid de mediation te leiden'*. In deze definitie wordt uitdrukkelijk gesproken van een registermediator. Daarnaast is ook het begrip registermediator uitgewerkt: *'degene die als zodanig is ingeschreven in het register'*.

3.2.2. Het register

Hoofdstuk 2 van de Wet RegM. gaat specifiek in op het wettelijke register voor mediators. Dit register komt naast het al bestaande register van de MfN. Wat er met het MfN-register gebeurt na de invoering van de wetsvoorstellen is te vinden in Bijlage I.⁴³ Wanneer een mediator voldoet aan de eisen voor de inschrijving, kan hij op verzoek worden ingeschreven in het wettelijke register ingevolge artikel 2 van de Wet RegM. De eisen waaraan de mediator moet voldoen zijn geregeld in artikel 3. Deze eisen wijken af van de eisen voor inschrijving in het MfN-register. Zo wordt er in artikel 3 lid 1 sub a Wet RegM. voor inschrijving in het wettelijk register een minimale eis gesteld van twaalf mediations of 120 uren mediations die moeten zijn verricht per jaar, ook wel de vliegureneis genoemd. De vliegureneis is dus zwaarder dan de eis die de MfN stelt. Uit het woord mediations is af te leiden dat dit altijd ten minste twee mediations moeten zijn.⁴⁴ Let wel, er moet sprake zijn van mediations in de zin van artikel 3 lid 5 Wet RegM.: *'tegen betaling op basis van een schriftelijke overeenkomst tussen de aanvrager en de bij de mediation rechtstreeks betrokken partijen, welke zijn geëindigd in een tussen die partijen geldende schriftelijke overeenkomst dan wel een schriftelijke bevestiging van de mediator dat de mediation in geëindigd.'* In afwijking van artikel 3 eerste lid sub a wordt in artikel 55 lid 1 Wet RegM. aangegeven dat gedurende drie jaren vanaf de datum van inwerkingtreding van dat artikel eveneens in het register wordt ingeschreven de aanvrager die in de vijf jaar voor de datum waarop het verzoek wordt ingediend ten minste dertig mediations of driehonderd uren mediations heeft verricht. In het jaar voorafgaande aan

⁴⁰ 'Initiatiefvoorstel-Van der Steur Wet registermediator', Eerste Kamer 18 september 2015, www.eerstekamer.nl (zoek op *mediation*).

⁴¹ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 11 (gewijzigde MvT).

⁴² Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 19 (gewijzigde MvT).

⁴³ Zie bijlage I: Mail Maarten de Haas.

⁴⁴ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 21 (gewijzigde MvT).

het verzoek moet de mediator ten minste zes mediations of zestig uren mediation hebben verricht. Op grond van artikel 55 lid 2 mogen de uren ook gemaakt worden door de aanvrager die voor een periode van drie jaar onder verantwoordelijkheid van een registermediator werkzaam is. Indien dit het geval is, dient de aanvrager wel gedurende het eerste jaar van de inschrijving ten minste zes mediations of ten minste zestig uren mediations te verrichten en gedurende de eerste drie jaar 36 of 360 uur mediations te verrichten op grond van artikel 55 lid 3 Wet RegM.

Daarnaast zullen er op grond van artikel 3 lid 1 sub b en lid 2 Wet RegM. in een AMvB eisen komen ten aanzien van:

- opleidingen en examens, alsmede de betaling daarvan;
- de psychologische, communicatieve en juridische competenties die de mediator moet bezitten;
- de verzekering ter zake van de beroepsaansprakelijkheid;
- het aantal opleidingsuren en de kwaliteit daarvan.

Wat betreft het tweede punt, zijn de eerste twee genoemde competenties (psychologisch en communicatief) noodzakelijk om in de praktijk een mediation naar behoren te kunnen leiden. Volgens de initiatiefnemer (Van der Steur) kan bij deze competenties worden aangesloten bij de competentieprofielen voor mediators die op dit moment door beroepsorganisaties worden gehanteerd. Ook moet er een juridische basiskennis zijn, omdat in de eerste plaats van een registermediator mag worden verlangd dat deze een adequate mediationovereenkomst kan opstellen die per keer kan verschillen. Ook moet de registermediator een gedegen vaststellingsovereenkomst op kunnen stellen, wat een sterke juridische gebondenheid meebrengt gezien de aard van de overeenkomst. Tevens moet de registermediator verzoekschriften, als bedoeld in artikel 292 en 293 Rv, kunnen opstellen en indienen en moet hij de regelgeving kennen. Op de tweede plaats is juridische kennis van belang, omdat in veel mediations het geschil juridische aspecten bevat. Daarnaast stuit het aanvangen van mediation de verjaring van een rechtsvordering, deze moet dan wel nauwkeurig omschreven worden in de mediationovereenkomst. Doet een registermediator dat niet zorgvuldig genoeg dan zou hij aansprakelijk kunnen worden gesteld voor de eventuele gevolgen. Wanneer de registermediator ervoor kiest om een derde in te schakelen, is er sprake van een onderzoeksplicht naar de deskundigheid van deze derde.⁴⁵ Doordat er eisen in een AMvB komen te staan, biedt dit de mogelijkheid om de te stellen eisen van tijd tot tijd aan te passen aan de ontstane praktijk.⁴⁶

In het register zijn, op grond van artikel 9 lid 1 Wet RegM, in ieder geval te zien de gegevens die volgens artikel 4 lid 2 Wet RegM. moeten worden ingediend voor inschrijving in het register en de datum van inschrijving. Indien er een wijziging plaatsvindt van deze gegevens, is de registermediator op grond van artikel 9 lid 2 verplicht dit door te geven aan de Minister van Veiligheid en Justitie (Onze Minister). Op grond van artikel 10 heeft iedereen kosteloos inzage in het register. Niet alle informatie is echter voor iedereen vrijelijk beschikbaar. De naam, de wijze van de bereikbaarheid, aandachtsgebied(en), de specifieke deskundigheden en bekwaamheden en een overzicht van de nevenwerkzaamheden en functies van de desbetreffende mediator staan openbaar in het register. Daarnaast wordt ook de duur van de opname in het register openbaar weergegeven, evenals een eventuele tijdelijke doorhaling. De overige gegevens zijn niet openbaar. Het wettelijke tuchtcollege (komt later nog aan bod) heeft inzage in alle gegevens die door de mediator zijn ingebracht.

Onze Minister haalt de inschrijving in het register door op grond van artikel 11 lid 1 en artikel 12 indien:

- de registermediator is overleden;

⁴⁵ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 22 (gewijzigde MvT).

⁴⁶ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 13 (gewijzigde MvT).

- de mediator dit verzoekt;
- de registermediator niet voldoet aan de jaarlijkse eisen bedoeld in artikel 3 lid 2;
- de inschrijving ten onrechte is geschied. Hiervan is sprake wanneer achteraf duidelijk wordt dat betrokkene op moment van inschrijving niet heeft voldaan aan de vereisten voor de inschrijving;⁴⁷
- de registermediator zich in voorlopige hechtenis bevindt;
- tegen de registermediator een gerechtelijk vooronderzoek ter zake van een misdrijf is ingesteld;
- de registermediator door een nog niet onherroepelijk geworden rechtelijke uitspraak wegens misdrijf is veroordeeld dan wel aan hem bij een dergelijke uitspraak een maatregel is opgelegd die vrijheidsbeneming tot gevolg heeft;
- de registermediator bij rechterlijke uitspraak onder curatele gesteld is, in staat van faillissement is verklaard, ten aanzien van hem de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen van toepassing is verklaard, hij surseance van betaling heeft gekregen, dan wel wegens schulden is gegijzeld, voor de duur van deze maatregel, maar ten hoogste drie maanden (lid 3).

Bij de laatste vier punten, met uitzondering van het laatste punt, eindigt volgens artikel 12 lid 3 de doorhaling op het moment dat de grond die tot tijdelijke doorhaling heeft geleid, is komen te vervallen.

Onze Minister kan de inschrijving doorhalen op grond van artikel 14 lid 2 Wet RegM. als:

- de registermediator op enig moment niet langer voldoet aan de eisen voor inschrijving;
- Onze Minister is gebleken van ernstige feiten of omstandigheden betreffende de integriteit of de vakbekwaamheid van de registermediator;
- niet binnen twee maanden na de eerste inschrijving de in artikel 15 bedoelde eed of belofte is afgelegd.

Tot slot kunnen er, middels artikel 13 RegM., bij of krachtens AMvB nadere regels worden gesteld over het register en de inschrijving in het register.

3.2.3. *De beëdiging*

Zoals hierboven genoemd kan Onze Minister de inschrijving in het register doorhalen indien de eed of de belofte bedoeld in artikel 15 Wet RegM. niet is afgelegd. Artikel 14 bepaalt dat de eed of belofte binnen twee maanden na de eerste inschrijving ten overstaan van de rechtbank in het arrondissement waarbinnen de mediator zijn woonplaats heeft, moet worden afgelegd. De beëdiging draagt volgens de initiatiefnemer bij aan het besef van de verantwoordelijkheid die op de registermediator rust bij de bemiddeling in geschillen. Door deze verantwoordelijkheid wordt het vertrouwen in de mediator groter. Dit vertrouwen stimuleert op zijn beurt vervolgens weer partijen die een geschil hebben om gebruik te maken van een registermediator.⁴⁸

3.2.4. *Commissie mediation en de adviesraad*

Om te zorgen dat alles in goede banen loopt, wordt er middels hoofdstuk 4 van de Wet RegM. een commissie mediation en een adviesraad aangesteld. De commissie mediation bestaat uit drie of vijf leden, onder wie de voorzitter (artikel 16 lid 4 Wet RegM.). Van de leden van de commissie mediation is ten minste de helft ingeschreven als registermediator. De voorzitter is niet ingeschreven als registermediator, dit zorgt voor een voldoende objectieve benadering binnen de commissie mediation. Gelet op de taakuitoefening van de commissie is het van belang dat deze een breed draagvlak heeft onder mediators. In de commissie mediation dienen dan ook in ieder geval personen plaats te nemen die veel ervaring hebben met de professie van mediator en die met

⁴⁷ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 28 (gewijzigde MvT).

⁴⁸ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 29 (gewijzigde MvT).

gezag kunnen spreken over de eisen die aan de kwaliteit en het gedrag van de registermediator moeten worden gesteld.⁴⁹ De commissie mediation wordt op grond van artikel 16 lid 5 door Onze Minister benoemd voor de duur van vier jaren. De voorzitter wordt door de leden zelf gekozen. De beroepsgroep krijgt via het zesde lid bij het samenstellen van de commissie mediation (behoudens spoedeisende gevallen) de gelegenheid om een voordracht te doen.

De commissie mediation is belast met de advisering van Onze Minister, ingevolge artikel 16 lid 2. Zij moeten in ieder geval een advies geven betreffende de volgende zaken:

- de aan de inschrijving te stellen eisen;
- de aan de opleidingen en examinatie te stellen eisen;
- de aan de praktijkervaring te stellen eisen;
- de aan de af te sluiten verzekering voor beroepsaansprakelijkheid te stellen eisen;
- de vormgeving en de uitvoering van de kwaliteitstoetsen.

Leden van de commissie mediation kunnen middels lid 7 op verzoek, wegens ongeschiktheid, onbekwaamheid of andere zwaarwegende gronden door Onze Minister worden ontslagen.

Naast de commissie mediation wordt er op grond van artikel 17 ook een adviesraad gevormd. Deze adviesraad bestaat uit ten minste drie en ten hoogste zeven leden, onder wie de voorzitter. Minimaal de helft van de leden is niet ingeschreven als registermediator. Dit biedt de mogelijkheid om met name (vertegenwoordigers van) afnemers van mediationdiensten een stem te geven, en langs die weg, zich uit te spreken over de advisering door de commissie mediation.⁵⁰ Ook de leden van de adviesraad worden door Onze Minister benoemd voor een periode van ten hoogste vier jaren. In tegenstelling tot bij de commissie mediation kiezen niet de leden, maar kiest Onze Minister de voorzitter van de adviesraad. De adviesraad geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de commissie mediation. Verplicht geven zij advies over de hierboven genoemde punten waarover de commissie mediation een advies uit moet brengen aan Onze Minister.

Overige regels, betreffende de taken en de uitvoering van de commissie mediation en de adviesraad, van de commissie kunnen bij AMvB worden vastgelegd (artikel 16 lid 3 en artikel 17 lid 7 Wet RegM.).

3.2.5. *Rechten en plichten*

Hoofdstuk 5 van de Wet RegM. gaat in op de rechten en de plichten van de registermediator.

Een belangrijke plicht van de registermediator is geregeld in artikel 20 Wet RegM: de geheimhoudingsplicht. Deze plicht heeft geen absolute werking en strekt zich niet uit tot hetgeen zich buiten de beroepsuitoefening afspeelt. Daarnaast is in lid 1 nadrukkelijk vastgelegd dat de geheimhoudingsplicht niet geldt wanneer een wettelijk voorschrift de registermediator tot mededeling van informatie verplicht. Deze bepaling heeft niet tot doel te bereiken dat informatie die van zichzelf al openbaar is, als gevolg van het inbrengen van deze informatie in de mediation aan de openbaarheid wordt onttrokken.⁵¹

Een geheimhoudingsbeding is niet nieuw binnen de wereld van mediation. Zo is eerder al behandeld dat ook voor de MfN geregistreerde mediator een geheimhoudingsplicht geldt. Daarnaast geldt een plicht voor de mediator om onafhankelijk en onpartijdig te zijn. Deze plicht is geregeld in artikel 21 Wet RegM. en al eerder in de gedragsregels en het Reglement van de MfN. De 'kernwaarden' van mediation veranderen dus niet.

Wat wel verandert is dat de registermediator op grond van artikel 22 RegM. niet alleen moet beschikken over de noodzakelijke psychologische en communicatieve kennis en

⁴⁹ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 30 (gewijzigde MvT).

⁵⁰ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 30-31 (gewijzigde MvT).

⁵¹ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 31-32 (gewijzigde MvT).

kunde (zoals in artikel 7 van de gedragsregels is te vinden), maar ook over voldoende juridische kennis en kunde. In de gedragsregels wordt ingegaan op een aantal technische vaardigheden, zoals het bespreken en afsluiten van een mediationovereenkomst en het (laten) vastleggen van afspraken in een vaststellingsovereenkomst. De vraag is echter wat Van der Steur precies schaaft onder 'voldoende juridische kennis en kunde'. In een eerdere versie van het wetsvoorstel moest de registermediator onder andere het juridisch kader aan partijen beschrijven.⁵² Om tegemoet te komen aan mediators die nagenoeg geen juridische kennis hebben maar uitzonderlijk goed presteren op psychologisch en communicatief vlak, en op die manier in staat zijn om succesvolle mediations te begeleiden, biedt het wetsvoorstel de mogelijkheid om deze mediators toch in het register in te schrijven. In dat geval moet de mediator op grond van artikel 22 tweede lid, er voor zorgen dat de vereiste juridische kennis in de mediation beschikbaar komt.⁵³

Niet alleen mediators hebben rechten en plichten op basis van de Wet RegM., maar ook verschillende instanties. Zo mogen de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, de tot de rechterlijke macht behorende gerechten, alsmede het College van Beroep voor het bedrijfsleven en de Centrale Raad van Beroep, het Openbaar Ministerie, het bestuur van de Raad voor rechtsbijstand (in het kader van de verlening van een mediationtoevoeging), een voorziening als bedoeld in artikel 7 lid 2 of artikel 8 lid 2 van de Wet op de rechtsbijstand en organen van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld, uitsluitend gebruik maken van een registermediator op grond van artikel 23 Wet RegM.

Deze afnameplicht waarborgt volgens Van der Steur de inzet van gekwalificeerde mediators in mediations waarbij de overheid is betrokken. Bovendien wordt hiermee de motivatie van de mediators om zich te laten registreren en daarmee te voldoen aan de eisen die nodig zijn om in het register te staan, vergroot.⁵⁴

In artikel 25 Wet RegM. is geregeld dat Onze Minister verantwoordelijk is voor het uitvoeren van kwaliteitstoetsen bij registermediators. De registermediator is verplicht aan deze kwaliteitstoetsen deel te nemen. Onder deze kwaliteitstoetsen zijn zowel peerreviews als audits te verstaan. Uitgangspunt is dat iedere mediator regelmatig te maken krijgt met collegiale toetsing.⁵⁵ De kwaliteitstoetsen worden volgens artikel 25 lid 1 verricht door deskundigen die door Onze Minister zijn aangewezen. Ten behoeve van het verrichten van de kwaliteitstoetsen door de aangewezen deskundigen, zijn medewerkers en personeel van de mediators alsmede andere personen die betrokken zijn bij de beroepsuitoefening, niet gehouden aan de geheimhoudingsplicht als bedoeld in artikel 20 lid 1. In dat geval geldt voor de betrokken aangewezen deskundigen een geheimhoudingsplicht gelijk aan die van artikel 20 lid 1 en is artikel 218 van het Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing. Dit houdt in dat zij zich kunnen verschonen voor het afgeven van een getuigenis of het beantwoorden van bepaalde vragen. Nadere regels betreffende het verrichten van de kwaliteitstoetsen worden op grond van artikel 25 lid 5 Wet RegM. bij of krachtens AMvB gesteld.

3.2.6. Tuchtrechtspraak

In hoofdstuk 6 van de Wet RegM. wordt de tuchtrechtspraak uitgebreid geregeld. Het wettelijk regelen van een tucht recht voor registermediators past volgens de initiatiefnemer binnen de wens om niet alleen mediation een volwaardige alternatieve vorm van geschillen oplossing te laten zijn, maar om het beroep van registermediator daarbinnen een volwaardige plaats te geven. De invoering van een tucht recht past ook bij een

⁵² Kamerstukken II 2012/13, 33 722, 2.

⁵³ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 35 (gewijzigde MvT).

⁵⁴ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 35 (gewijzigde MvT).

⁵⁵ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 36 (gewijzigde MvT).

wettelijk geregeld beroep waaraan verschoningsrecht is toegekend en waarbij beroepsbeoefenaren worden beëdigd voor de rechtbank. Het verschoningsrecht komt later nog aan de orde. Het tuchtrecht biedt mogelijkheden om, met betrokkenheid van de beroepsgroep zelf, de naleving van de beroepsnormen af te dwingen. De regeling die in dit wetsvoorstel is neergelegd is voor een belangrijk deel ontleend aan de regeling voor advocaten, notarissen en gerechtsdeurwaarders.⁵⁶

Zoals te lezen is in paragraaf 2.6. bestaat er al een vorm van tuchtrechtspraak voor mediators: de STM. De Tuchtcommissie van de STM toetst hier aan de gedragsregels van de MfN. De initiatiefnemer verwacht dat de uitspraken die in het verleden zijn gedaan door de Tuchtcommissie van de STM kunnen dienen als referentiekader voor het wettelijk geregelde tuchtrecht.⁵⁷

In de Wet RegM. worden de registermediators onderworpen aan tuchtrechtspraak ter zake van handelen of nalaten in strijd met hetzij enige bij of krachtens de wet gegeven bepaling (artikel 26 lid 1). Dat komt er op neer dat een registermediator zich heeft te gedragen zoals dat van een behoorlijk handelend registermediator mag worden verwacht, belangrijk hierbij is artikel 21.⁵⁸

Ook de mediator die niet langer in het register staat ingeschreven is onderworpen aan het tuchtrecht ter zake van de handelingen of nalaten daarvan in de tijd dat hij wel was ingeschreven (lid 2). Artikel 26 lid 3 Wet RegM. geeft aan dat een registermediator niet meer dan een keer voor dezelfde gedraging tuchtrechtelijk kan worden berecht, oftewel het 'ne bis in idem' beginsel. De tuchtrechtspraak over registermediators zal volgens artikel 27 in eerste aanleg worden uitgeoefend door het tuchtcollege registermediators en in hoger beroep door het gerechtshof Amsterdam. Dit is een andere instantie dan nu het geval is bij de STM; daar wordt hoger beroep behandeld door het College van Beroep. Het gerechtshof Amsterdam behandelt ook hoger beroep in tuchtzaken van notarissen en gerechtsdeurwaarders. Bij dit gerecht is dus al de nodige ervaring met het tuchtrecht in hoger beroep voor verschillende wettelijk gereguleerde beroepen, vandaar dat ervoor gekozen is om deze instantie ook hoger beroepszaken te laten behandelen voor registermediators.⁵⁹ Tegen beslissingen van het gerechtshof staat geen hogere voorziening open, artikel 27 lid 1 Wet RegM.

Het tuchtcollege bestaat in gevolge artikel 27 lid 2 Wet RegM. uit maximaal zes leden, onder wie de voorzitter. Daarnaast is er een secretaris en ten hoogste acht plaatsvervangende leden. De werkwijze wordt door het tuchtcollege zelf bij reglement nader vastgesteld, conform artikel 27 lid 3 Wet RegM. De leden van het tuchtcollege zijn voor de helft (waaronder de voorzitter) rechterlijk ambtenaar met rechtspraak belast. De overige leden zijn, volgens artikel 28 lid 1, ingeschreven registermediators. Het is van belang dat ook registermediators deel uit maken van het tuchtcollege, zij kunnen bij de voorbereiding van de beslissing van het tuchtcollege in eerste aanleg de inhoudelijke inbreng leveren die noodzakelijk is bij de beoordeling van de gedraging.⁶⁰ De tuchtcommissie van de STM bestaat minimaal uit twee leden die deel uit maken of hebben gemaakt van de rechtsprekende macht en een of meer leden die geacht worden te beschikken over mediationdeskundigheid (artikel 2 Reglement STM). Dit is dus een andere samenstelling. Alle leden van het tuchtcollege worden, op grond van artikel 29, op voordracht van Onze Minister bij koninklijk besluit benoemd voor de duur van zes jaren. De secretaris wordt door Onze Minister benoemd voor de duur van ten hoogste zes jaren. Zij zijn uitsluitend verantwoording verschuldigd aan het tuchtcollege.

Ook het tuchtcollege, net als de STM Tuchtcommissie, heeft een geheimhoudingsplicht, deze is geregeld in artikel 31 Wet RegM. Echter wordt in artikel 31 aangegeven dat indien

⁵⁶ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 14 (gewijzigde MvT).

⁵⁷ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 15 (gewijzigde MvT).

⁵⁸ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 37 (gewijzigde MvT).

⁵⁹ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 37 (gewijzigde MvT).

⁶⁰ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 38 (gewijzigde MvT).

enig wettelijk voorschrift hen tot mededeling verplicht of uit hun taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit, zij geen beroep kunnen doen op de geheimhoudingsplicht. De geheimhoudingsplicht voor het tuchtcollege is dus, net als die voor de registermediator, niet absoluut.

Een klacht indienen bij het tuchtcollege over de wijze waarop een registermediator zich in het kader van de beroepsbeoefening heeft gedragen, kan volgens artikel 37 door middel van een klaagschrift. Dit kan uitsluitend worden gedaan door een rechtstreeks bij de mediation betrokken partij, een beroepsorganisatie, het op het gebied van mediation werkzaam kantoor of ander organisatieverband waarbij of waarbinnen de betrokken registermediator werkzaam is, de diensten, organen en instanties die uitsluitend gebruik maken van registermediators.

Er is voor een beperkte groep indieners gekozen, omdat het een relatief jonge beroepsgroep betreft die nog ervaring moet opdoen met het tuchtrecht.⁶¹

Voordat het tuchtcollege de klacht in behandeling neemt, worden op grond van artikel 38 Wet RegM. de klager en de registermediator in de gelegenheid gesteld om hun geschil via mediation op te lossen (hierover kunnen via AMvB nadere regels komen). Indien het tuchtcollege de klacht in behandeling neemt, heft de secretaris van de klager een griffierecht van €75, conform artikel 39 lid 1. Invoering van een (laag) griffierecht heeft als voordeel dat er een dempend effect uitgaat op begatelklachten. Ook stimuleert het de klager om te proberen het geschil met de registermediator zoveel mogelijk langs informele weg op te lossen.⁶²

Indien het tuchtcollege de klacht niet ontvankelijk acht, wordt de klager hiervan binnen vier weken na ontvangst schriftelijk en met redenen omkleed in kennis gesteld.

Het tuchtcollege kan op grond van de redenen genoemd in artikel 41 lid 1 besluiten de klacht niet in behandeling te nemen indien:

- zij betrekking heeft op een gedraging waarover reeds eerder een klacht is ingediend die met inachtneming van het bepaalde in dit hoofdstuk is behandeld;
- zij betrekking heeft op een gedraging die langer dan een jaar voor de indiening van de klacht heeft plaatsgevonden;
- er sprake is van een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is, dan wel indien de gedraging deel uitmaakt van de opsporing of vervolging van een strafbaar feit en ter zake van dat feit een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie en/of een vervolging gaande is.

Het tuchtcollege dat de klacht gaat behandelen bestaat in gevolge artikel 43 Wet RegM. uit een kamer in een oneven samenstelling die ten minste bestaat uit de voorzitter, een lid dat rechtelijk ambtenaar met rechtspraak belast is en een lid dat is ingeschreven als registermediator.

Binnen zes weken na ontvangst van het klaagschrift behandelt het tuchtcollege de klacht ter terechtzitting (artikel 44 lid 1 juncto artikel 46 lid 1 Wet RegM). Artikel 44 lid 2 bepaalt dat de zitting openbaar is, tenzij de voorzitter bepaalt dat de zitting geheel of gedeeltelijk achter gesloten deuren zal plaatsvinden. De zittingen van de Tuchtcommissie van de STM zijn in beginsel juist niet openbaar, ingevolge artikel 5 lid 11 Reglement STM.

Het tuchtcollege stelt de klager en de registermediator op grond van artikel 45 lid 1, in de gelegenheid te worden gehoord. Hiervan kan op grond van het derde lid worden afgezien indien de klacht niet ontvankelijk is, of indien de klager onderscheidenlijk de registermediator heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht om gehoord te worden.

De uitspraak die het tuchtcollege kan doen strekt, in gevolge van artikel 47 lid 1 Wet RegM., tot het:

⁶¹ *Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 38 (gewijzigde MvT).*

⁶² *Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 39 (gewijzigde MvT).*

- onbevoegd verklaren van het tuchtcollege;
- niet-ontvankelijk verklaren van de klacht;
- niet-ontvankelijk verklaren van de klager;
- ongegrond verklaren van de klacht of;
- gegrond verklaren van de klacht.

Indien de klacht geheel of gedeeltelijk gegrond wordt verklaard, moet het tuchtcollege tevens een beslissing nemen omtrent het opleggen van een van de volgende maatregelen (genoemd in artikel 47 lid 2 en 3 Wet RegM.):

- een waarschuwing;
- een berisping;
- een geldboete van ten hoogste het bedrag van de vierde categorie (artikel 48 lid 1);
- de tijdelijke doorhaling van de inschrijving voor de duur van ten hoogste een jaar;
- de doorhaling van de inschrijving.

Een waarschuwing zal worden opgelegd indien het tuchtcollege van oordeel is dat het handelen van de registermediator in het vervolg zorgvuldiger dient te zijn. De berisping wordt opgelegd indien het tuchtcollege van oordeel is dat het handelen van een registermediator onzorgvuldig is/was.⁶³ Deze maatregelen zijn gelijk aan de maatregelen die volgens het tuchtrecht van de STM kunnen worden opgelegd.

Tevens kan volgens artikel 47 lid 5 het tuchtcollege bepalen dat, ondanks de gegrondverklaring van de klacht, er geen maatregel wordt opgelegd. Dit zal gebeuren indien dit raadzaam wordt geacht in verband met de geringe ernst van het feit, de persoon van de registermediator en de omstandigheden waaronder het feit is begaan, dan wel de omstandigheden die zich nadien hebben voorgedaan. De geldboete kan gelijktijdig met een andere maatregel worden opgelegd op grond van artikel 47 lid 6 Wet RegM.

Naast de maatregelen kan het ook zijn dat de registermediator geheel of gedeeltelijk de door hem veroorzaakte schade tot een bedrag van ten hoogste vijfduizend euro moet vergoeden (artikel 47 lid 9). De uitspraak zal op grond van artikel 47 lid 7 schriftelijk worden vastgelegd met motivatie en een afschrift wordt toegestuurd aan de betrokken registermediator, de klager en Onze Minister. Tevens levert de beslissing tot het opleggen van een geldboete een executoriale titel op, ingevolge artikel 49 lid 1. Artikel 50 bepaalt dat de registermediator bij veroordeling in de kosten kan worden veroordeeld.

Tegen een beslissing van het tuchtcollege kan door de klager of de betrokken registermediator binnen dertig dagen na de dag van verzending van het afschrift van de uitspraak, hoger beroep middels verzoekschrift worden ingesteld bij het gerechtshof Amsterdam, conform artikel 51 lid 1 en 2. Het hoger beroep heeft op grond van artikel 51 lid 3 schorsende werking. Het gerechtshof zal de zaak opnieuw in volle omvang behandelen, conform lid 4.

Er zijn dus een aantal verschillen tussen het huidige tuchtrecht van de STM, en het tuchtrecht geregeld in het wetsvoorstel. Naast een aantal verschillen zijn er ook zaken toegevoegd die niet zijn geregeld bij het tuchtrecht van de STM.

3.2.7. *Wijziging andere wetten*

Naast een nieuwe wet zorgt het wetsvoorstel, Wet RegM., er ook voor dat een aantal andere wetten worden gewijzigd. Zo zal in de Wet op de rechtsbijstand in artikel 33a worden aangepast dat de mediation voor de toepassing van de Wet op de rechtsbijstand wordt verricht overeenkomstig de Wet Registermediator. Dit houdt in dat er slechts registermediators ingezet mogen worden. Dit heeft gevolgen voor de eventuele toevoeging die mensen ontvangen bij het gebruik maken van mediation op grond van artikel 24 lid 1 sub a van de Wet op de rechtsbijstand. Deze is dan alleen nog te ontvangen indien gebruik wordt gemaakt van een wettelijke registermediator.

⁶³ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 40 (gewijzigde MvT).

3.3. Wet bevordering van mediation in het burgerlijk recht

Dit wetsvoorstel verbetert in boek 3 en boek 7 BW en in het Rv de positie van mediation. In het BW en het Rv worden enkele wijzigingen opgenomen die beogen de positie van mediation ten opzichte van traditionele rechtspraak bij privaatrechtelijke zaken te versterken.⁶⁴ Met dit voorstel wordt aan Boek 7 BW de mediationovereenkomst toegevoegd als een nieuwe vorm van opdracht. Ook kunnen partijen tijdens een mediation bepaalde onderdelen van hun geschil met een juridisch karakter aan de rechter voorleggen voor een beslissing op een juridische knelpunt. Verder kan de mediator de mediationovereenkomst digitaal aanbieden aan de rechtbank met het verzoek deze te bekrachtigen. Na bekrachtiging zijn de partijen verplicht de mediation te beproeven, voordat de rechter zich over het geschil uitlaat.⁶⁵

3.3.1. Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek

Artikel I van het wetsvoorstel regelt dat door middel van mediation de verjaring van een rechtsvordering wordt gestuit. Dit gebeurt door de toevoeging van een vierde lid aan artikel 316 van boek 3 van het BW (artikel 3:316 BW). De verjaringstermijn wordt alleen opgeschort voor de geschillen die onderdeel zijn van de mediation en er gebruik wordt gemaakt van een registermediator. Dit laatste is af te leiden uit de verwijzing naar de mediationovereenkomst.⁶⁶

Daarnaast wordt aan artikel 3:319 BW een lid toegevoegd dat inhoudt dat door stuiting van de verjaring van een rechtsvordering door mediation een nieuwe verjaringstermijn begint te lopen met aanvang van de dag volgend op de dag waarop de mediation is beëindigd. Deze nieuwe verjaringstermijn is in beginsel drie jaar, maar de verjaringstermijn loopt nooit eerder af dan het tijdstip waarop de oorspronkelijke termijn zonder stuiting zou zijn verlopen. Deze bepaling vloeit voort uit de Implementatiewet waarin de duur van de verjaringstermijn al is geregeld voor grensoverschrijdende geschillen. Het doel van de stuiting is om ervoor te zorgen dat partijen niet in het mes lopen van de verjaring van een termijn, waardoor de mediation onder druk zou kunnen komen te staan.⁶⁷

3.3.2. Wetboek van burgerlijke rechtsvordering

In gevolge van artikel III onder A, wordt in boek 1 Rv een nieuw artikel ingevoegd, artikel 22a. De rechter krijgt middels dit artikel de bevoegdheid om in elke stand van het geding de partijen te verwijzen naar een registermediator in de gevallen waarin hij van oordeel is dat het geschil zich leent om met toepassing van mediation te worden opgelost. Het geschil wordt vermoed zich te lenen voor mediation indien dit een relationele dimensie kent. Met een relationele dimensie wordt bedoeld dat tussen de partijen een relatie bestaat die het conflict dat tussen hen bestaat mede kleurt, waardoor het in de meeste gevallen wenselijk is om de desbetreffende relationele aspecten bij de oplossing van het geschil te betrekken.⁶⁸ Het artikel geeft vervolgens een lijst met voorbeelden waarbij volgens de wetgever een relationele dimensie bestaat. Deze lijst is niet uitputtend bedoeld.⁶⁹ Uitgangspunt is dat de rechter op grond van artikel 22a lid 1 Rv de zaak aanhoudt indien geen gebruik is gemaakt van mediation. Dit laat echter onverlet dat indien beide partijen weloverwogen hun geschil aan de rechter willen voorleggen, omdat zij uitsluitend behoefte hebben aan een juridische beslissing van de rechter, de rechter

⁶⁴ Kamerstukken II 2013/14, 33 723, 6, p. 15 (gewijzigde MvT).

⁶⁵ 'Initiatiefvoorstel-Van der Steur Wet bevordering van mediation in het burgerlijk recht', Eerste Kamer 3 november 2015, www.eerstekamer.nl (zoek op *mediation*).

⁶⁶ Kamerstukken II 2013/14, 33 723, 6, p. 20 (gewijzigde MvT).

⁶⁷ Kamerstukken II 2013/14, 33 723, 6, p. 20 (gewijzigde MvT).

⁶⁸ Kamerstukken II 2013/14, 33 723, 6, p. 24 (gewijzigde MvT).

⁶⁹ Kamerstukken II 2013/14, 33 723, 6, p. 24 (gewijzigde MvT).

kan kiezen de zaak niet aan te houden.⁷⁰ Lid 2 van het nieuwe artikel geeft aan dat indien partijen bij voorbaat zijn overeengekomen mediation toe te passen als zich een geschil voordoet, de rechter het geschil aanhoudt wanneer dit nog niet is gebeurd. De behandeling wordt dan pas voortgezet nadat partijen de rechter hebben medegedeeld dat de mediation zonder overeenstemming is beëindigd. De initiatiefnemer beoogt met deze bepaling uitdrukkelijk een breuk aan te brengen met de huidige jurisprudentie⁷¹ waarin veelal wordt gesteld dat, indien een partij geen medewerking meer wil verlenen aan mediation, dit ook niet van hem kan worden verlangd op grond van het vrijwilligheidsbeginsel dat mediation zou kenmerken. De initiatiefnemer is ook van oordeel dat partijen die vrijwillig en op goede gronden een mediationclausule zijn overeengekomen, dit rechtvaardigt dat de hoofdregel van het contractrecht – *pacta sunt servanda* – hier onverminderd van kracht is. Dit betekent dat voor de partijen een verplichting blijft bestaan om eerst mediation te beproeven voordat zij toegang tot de rechter hebben.⁷² Het risico dat de rechter partijen naar mediation zal verwijzen moet, voor partijen die zelf onvoldoende gemotiveerd zijn om voor mediation te kiezen, voldoende prikkel opleveren om eerst mediation te beproeven.⁷³

Onder B van artikel III wordt in artikel 87 lid 1 Rv toegevoegd dat de rechter naast de partijen te bevelen ten einde een schikking, hij ook kan bevelen om een mediation onder leiding van een registermediator te beproeven.

Ook nieuw is dat in de dagvaardingsprocedure op grond van artikel III onder D, artikel 111 lid 2 sub m Rv, in de dagvaarding moet worden toegevoegd of door partijen is geprobeerd om het geschil met toepassing van mediation op te lossen. Indien er sprake is van een geschil waarvan wordt vermoed dat er sprake is van een relationele dimensie, moet in de dagvaarding worden aangegeven waarom er geen gebruik is gemaakt van mediation. In de verzoekschriftprocedure geldt, op grond van artikel III onder F, waar onder vernummering een nieuw tweede lid in artikel 278 Rv ingevoerd, hetzelfde. Het uitgangspunt van deze motivatieplicht is dat de rechter een zaak aanhoudt indien naar zijn oordeel ten onrechte niet is overwogen om mediation toe te passen. Hierbij speelt ook het wettelijk vermoeden van de relationele dimensie een rol. De rechter zal partijen dan alsnog doorverwijzen naar een registermediator.⁷⁴

Het verschoningsrecht is momenteel niet van toepassing op mediators. De wetgever wil hier een eind aan maken door, in gevolge van artikel III onder E, in artikel 165 Rv (onder vernummering) een nieuw derde lid toe te voegen inhoudende dat de registermediator (dus niet andere mediators en bemiddelaars) en een ieder die door de registermediator ten behoeve van een mediation wordt ingeschakeld, zich kan verschonen ten overstaande van de burgerlijke rechter, van de verplichting om in rechte een getuigenis af te leggen omtrent vertrouwelijke informatie die voortleeft uit of verband houdt met de desbetreffende mediation. Het verschoningsrecht geldt echter niet voor de informatie die nodig is om dwingende redenen van openbare orde.

Dit verschoningsrecht voor de mediator is nieuw. De Hoge Raad heeft in het verleden in een arrest van 10 april 2009⁷⁵ bepaald dat op grond van artikel 153 Rv (afwijken van het wettelijke bewijsstelsel op grond van een overeenkomst, zoals dit ook gebeurt bij de mediationovereenkomst), mediators niet de mogelijkheid hebben om bewijs, waaraan het recht gevolgen verbindt en dat niet ter vrije bepaling van partijen staat, uit te sluiten. Hierdoor moet de mediator op grond van artikel 165 lid 1 Rv toch een verklaring afleggen. Ook wanneer een mediator naast zijn functie als mediator een ander beroep uitoefent

⁷⁰ *Kamerstukken II* 2013/14, 33 723, 6, p. 25 (gewijzigde MvT).

⁷¹ HR 8 mei 2009 ECLI:NL:PHR:2009:BH7132.

⁷² *Kamerstukken II* 2013/14, 33 723, 6, p. 28 (gewijzigde MvT).

⁷³ *Kamerstukken II* 2013/14, 33 723, 6, p. 25 (gewijzigde MvT).

⁷⁴ *Kamerstukken II* 2013/14, 33 723, 6, p. 15 (gewijzigde MvT).

⁷⁵ HR 10 april 2009 ECLI:NL:HR:2009:BG9470.

waaraan wel het verschoningsrecht toekomt, bijvoorbeeld een advocaat, komt volgens de Hoge Raad op grond van artikel 165 lid 2 sub b Rv, alsnog niet het verschoningsrecht toe.

Indien er een schikking tot stand komt, kan, ingevolge artikel III onder G welke regelt dat aan artikel 279 lid 4 Rv wordt toegevoegd, hiervan op verzoek een proces-verbaal worden opgemaakt waarin de verbintenissen worden vastgelegd die uit de schikking zijn voortgekomen. Dit proces-verbaal zal dan medeondertekend worden door verzoeker en belanghebbende. De uitgifte van het proces-verbaal geschiedt in executoriale vorm.

Tot slot wordt aan het Rv, op grond van artikel III onder H, een Vierde Titel ingevoegd, luidende: 'Vierde Titel. Rechtspleging in zaken betreffende de mediationovereenkomst'. In deze titel komen twee artikelen, artikel 292 en 293 Rv. Artikel 292 lid 1, geeft aan dat de registermediator de rechter kan verzoeken om een uitspraak te doen over een geschil dat tussen de partijen speelt, met het oogmerk om na deze beslissing de mediation voort te zetten. Het is de taak van de registermediator om de kwesties die ter beslissing aan de rechter worden voorgelegd zodanig te formuleren dat de rechter op verantwoorde wijze een beslissing kan nemen en daarmee te voorkomen dat een ingediend verzoek niet-ontvankelijk is.⁷⁶

De beslissing dient binnen een termijn van zes weken te worden genomen en verzonden aan de registermediator. De beschikking van de rechter wordt, op grond van artikel 292 lid 3, gegeven onder de opschortende voorwaarde dat de partijen in de mediationovereenkomst de beschikking bevestigen. Een beschikking maakt het aantrekkelijker voor partijen om te kiezen voor mediation ingeval van bijvoorbeeld een geschil waarbij partijen behoefte hebben aan een principiële juridische uitspraak ter zake van een in een mediation relevant deelgeschil.⁷⁷

Tot slot staat tegen de uitspraak van de rechter, op grond van artikel 292 lid 4 Rv, geen hogere voorziening open.

In artikel 293 lid 1 Rv wordt geregeld dat de registermediator op gemeenschappelijk verzoek van partijen met wie hij een mediationovereenkomst heeft, de rechter kan verzoeken een overeenkomst als bedoeld in artikel 7:424a lid 5 BW (veelal zal dit een vaststellingsovereenkomst als in artikel 7:900 e.v. BW zijn), te bekrachtigen. De beslissing van de rechter levert dan een titel op, waardoor executoriale werking wordt verleend aan de vaststellingsovereenkomst.⁷⁸ Lid 2 geeft aan dat de rechter in beginsel het verzoek toewijst, tenzij de overeenkomst of de wijze waarop deze tot stand is gekomen in strijd is met de openbare orde of goede zeden. De rechter doet ingevolge van artikel 293 lid 4 Rv binnen een termijn van vier weken uitspraak en draagt zorg dat deze aan de registermediator wordt toegezonden. Op grond van het lid 5 staat tegen de uitspraak van de rechter geen hogere voorziening open.

3.3.3. *Verschoningsrecht*

In artikel V wordt geregeld dat de registermediator zich ook jegens de bestuursrechter kan verschonen indien hij wordt opgeroepen als getuige of indien hij als deskundige wordt benoemd. Artikel 8:33 en 8:34 van de Awb worden hiervoor aangepast.⁷⁹ Deze artikelen geven aan dat men in beginsel verplicht is gehoor te geven aan de oproep om gehoord te worden door de bestuursrechter. De artikelen worden zo aangepast dat het nieuwe derde lid van artikel 165 Rv wordt opgenomen als uitzondering.

⁷⁶ Kamerstukken II 2013/14, 33 723, 6, p. 30 (gewijzigde MvT).

⁷⁷ Kamerstukken II 2013/14, 33 723, 6, p. 30 (gewijzigde MvT).

⁷⁸ Kamerstukken II 2013/14, 33 723, 6, p. 32 (gewijzigde MvT).

⁷⁹ Kamerstukken II 2013/14, 33 723, 6, p. 33 (gewijzigde MvT).

3.4. Wet bevordering van mediation in het bestuursrecht

Dit wetsvoorstel stimuleert het gebruik van mediation in de Awb en de AWR binnen het bestuursrecht. Een wettelijke regeling waardoor bestuursorganen geactiveerd worden mediation als alternatief voor het voorkomen of beëindigen van een geschil in te zetten, geeft volgens de initiatiefnemer een belangrijke impuls aan de verdere toepassing van mediation. Het wetsvoorstel past binnen het uitgangspunt van behoorlijk bestuur dat bestuursorganen de mogelijkheden onderzoeken voor informele benadering en behandeling van bezwaren.⁸⁰

De initiatiefnemer wil met de voorgestelde wijzigingen op het gebied van bestuursrecht bereiken dat andere bestuursorganen vaker gebruik zullen maken van mediation, al dan niet op het verzoek van burgers.⁸¹

3.4.1. Algemene wet bestuursrecht

Op grond van artikel I van de Wet bevordering van mediation in het bestuursrecht wordt de Awb op verschillende plaatsen gewijzigd.

Onder A is opgenomen dat er een nieuw artikel, artikel 2:4a, wordt ingevoegd. Dit artikel geeft het bestuursorgaan de verplichting zich in te spannen om geschillen met burgers te voorkomen door vroegtijdige en actieve communicatie. Dit dient ook te gebeuren indien er sprake is van een bezwaarschrift. Uit onderzoek blijkt dat veel problemen door telefonisch of informeel overleg kunnen worden opgelost.⁸² Daarnaast is onder B opgenomen dat artikel 7:1b wordt ingevoegd, welke verplicht dat het bestuursorgaan een goede communicatie met de indiener van het bezwaarschrift bevordert.

De overheid krijgt dus een inspanningsverplichting om, nadat er bezwaar is gemaakt, de communicatie te bevorderen met de indiener van het bezwaarschrift. Doel van deze communicatie is het voorkomen van de voortzetting van de bezwaarschriftenprocedure door in het contact met de indiener de reden voor bezwaar weg te nemen of het besluit (nogmaals) toe te lichten.⁸³

Verder wordt onder C aangegeven dat artikel 7:3a wordt ingevoegd. Lid 1 van dit nieuwe artikel geeft aan dat het bestuursorgaan belanghebbenden in de gelegenheid kan stellen om deel te nemen aan mediation. Lid 3 geeft het bestuursorgaan een motivatieplicht wanneer zij deelname aan mediation op verzoek van een belanghebbende afwijst. Uitgangspunt zou volgens de initiatiefnemer moeten zijn dat als een belanghebbende aan een bestuursorgaan verzoekt om toepassing van mediation, behoorlijk bestuur met zich meebrengt dat op dit verzoek positief moet worden gereageerd.⁸⁴ Bij de beoordeling van de vraag of mediation geschikt is als oplossing van het probleem dienen bestuursorganen dan ook uit te gaan van het principe "ja, tenzij".⁸⁵ Mocht de praktijk uitwijzen dat deze motiveringplicht niet leidt tot substantieel meer gebruik van mediation in het bestuursrecht, dan overweegt Van der Steur een zwaardere verplichting voor het bestuursorgaan te introduceren.⁸⁶

Het bestuursorgaan krijgt, indien dit nodig is in verband met mediation, uitstel op het beslissen om een bezwaarschrift, dit is geregeld onder D, waarin aan artikel 7:10 lid 4 een derde sub wordt toegevoegd (sub c).

De bestuursrechter moet ook in de beroepsfase op grond van onderdeel F, het nieuwe artikel 8:41a lid 1 Awb, met partijen onderzoeken of een rechtmatige minnelijke oplossing mogelijk is. Lid 2 geeft aan dat de bestuursrechter partijen in de gelegenheid kan stellen

⁸⁰ Kamerstukken II 2013/14, 33 727, 6, p. 16 (gewijzigde MvT).

⁸¹ Kamerstukken II 2013/14, 33 727, 6, p. 17 (gewijzigde MvT).

⁸² Van der Velden, Koetsenruijter & Euwema, p. 61-75.

⁸³ Kamerstukken II 2013/14, 33 727, 6, p. 20 (gewijzigde MvT).

⁸⁴ Kamerstukken II 2013/14, 33 727, 6, p. 16 (gewijzigde MvT).

⁸⁵ Kamerstukken II 2013/14, 33 727, 6, p. 17 (gewijzigde MvT).

⁸⁶ Kamerstukken II 2013/14, 33 727, 6, p. 17 (gewijzigde MvT).

om deel te nemen aan mediation indien hem dit gelet op de aard van het geschil geraden voorkomt. In tegenstelling tot de burgerlijke rechter, heeft de bestuursrechter geen lijst van geschillen die worden vermoed zich te lenen voor mediation.

3.4.2. Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek

Daarnaast wordt ingevolge van artikel II in boek 7 van het BW een nieuwe afdeling ingevoegd: 'Afdeling 2A. De Mediationovereenkomst', met daarin artikel 7:424a BW. De definitie van de mediationovereenkomst luidt in dit artikel als volgt: *'de mediationovereenkomst is de overeenkomst van opdracht waarbij een registermediator als bedoeld in de Wet registermediator zich jegens ten minste twee andere partijen verbindt om tegen loon voor hen op te treden als mediator en in die hoedanigheid de mediation te leiden'*. Van een mediationovereenkomst is dus alleen sprake ingeval van een registermediator. De mediationovereenkomst dient volgens lid 2 schriftelijk te worden aangegaan. Zodra dit is gebeurd vangt de mediation officieel aan (lid 3). Ook hier wordt de vertrouwelijkheid van mediation teruggebracht. Artikel 7:424a lid 4 BW geeft aan dat behoudens en voor zover niet anders voortvloeit uit de wet of uit de mediationovereenkomst, al hetgeen dat tijdens de mediation aan bod komt vertrouwelijk is. Dit geldt niet voor informatie waarover partijen ook buiten de mediation kunnen beschikken. Een overeenkomst tussen partijen in een mediation komt op grond van lid 5 tot stand indien deze op schrift is gesteld, is ondertekend en door de registermediator is medeondertekend. Deze medeondertekening dient er onder andere voor om aan te geven dat partijen de afspraken ook daadwerkelijk hebben gewild.⁸⁷ De mediationovereenkomst mag op grond van lid 7 niet leiden tot de vaststelling van rechtsgevolgen welke niet ter vrije beschikking staan van partijen.

3.4.3. Overige wetten

De initiatiefnemer kiest bij mediation in belastingzaken voor een aanvullende regeling die aansluit bij en recht doet aan de bestaande praktijk. Feitelijk is mediation in belastingzaken al behoorlijk vormgegeven, zo wordt bij de belastingdienst gebruik gemaakt van interne registermediators. Ook zijn er onlangs acties in gang gezet om mediation een betere plek en meer bekendheid te geven binnen de belastingdienst.⁸⁸

In de AWR wordt voor hoofdstuk V een hoofdstuk ingevoegd: 'Hoofdstuk IVc Mediation'. In het nieuwe artikel 22h wordt onder andere de volgende definitie van interne mediator gegeven: *'een mediator die werkzaam is bij de belastingdienst'*. Op dit moment zijn de mediators die werkzaam zijn bij de belastingdienst ingeschreven in het register van de MfN en dus onderworpen aan het tuchtrecht van de STM. In de toekomst dienen zij zich in te schrijven in het register dat deze wet instelt.⁸⁹

Artikel 22i lid 1 regelt vervolgens dat de inspecteur de belanghebbende, al dan niet op verzoek, op elk moment kan uitnodigen om deel te nemen aan mediation. Deze motiveringseis biedt garantie dat de inspecteur een weloverwogen beslissing kan nemen om de belanghebbende uit te nodigen om deel te nemen aan mediation. Tegelijkertijd werpt de motiveringseis een dam op tegen verzoeken om mediation die geen in redelijkheid te inspecteren belang dienen.⁹⁰ Aan de belanghebbende worden op grond van lid 2 geen kosten in rekening gebracht voor de begeleiding door een interne mediator. Voornoemd hoofdstuk wordt van toepassing verklaard in de Algemene douane wet en de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen.

⁸⁷ Kamerstukken II 2013/14, 33 723, 6, p. 23 (gewijzigde MvT).

⁸⁸ Kamerstukken II 2013/14, 33 727, 6, p. 17 (gewijzigde MvT).

⁸⁹ Kamerstukken II 2013/14, 33 727, 6, p. 22 (gewijzigde MvT).

⁹⁰ Kamerstukken II 2013/14, 33 727, 6, p. 22 (gewijzigde MvT).

3.5. Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat de wetsvoorstellen van de heer Van der Steur verschil maken in de huidige praktijk. Door de wetsvoorstellen verandert er het volgende:

- er komt een wettelijk register met kwaliteitseisen voor ingeschreven mediators;
- er komt een nieuw tuchtrecht;
- de wettelijk registermediator krijgt verschoningsrecht;
- de vaststellingsovereenkomst krijgt een executoriale titel;
- bestuursorganen krijgen een motivatieplicht bij afwijzing van een verzoek om mediation;
- de mediationovereenkomst wordt toegevoegd als overeenkomst van opdracht;
- de bestuurs- en burgerlijke rechter kan in elke stand van het geding verwijzen naar mediation;
- in de dagvaarding en het verzoekschrift moet worden opgenomen of er gebruik is gemaakt van mediation;
- verjaring wordt opgeschort indien gebruikt wordt gemaakt van mediation;
- toevoeging in kader van de rechtsbijstand kan alleen nog indien gebruik wordt gemaakt van een wettelijk registermediator.

4. Veranderingen in de wetsvoorstellen

In dit hoofdstuk wordt duidelijk op welke punten, volgens de 'mediationwereld', de wetsvoorstellen hoogstwaarschijnlijk zullen of moeten veranderen, voordat deze opnieuw worden ingediend. De grootste bezwaren uit de 'mediationwereld' zijn hieronder uitgewerkt.

4.1. Definitie mediation

De definitie van mediation die is opgenomen in het wetsvoorstel Wet RegM., stuit op kritiek. Brenninkmeijer, de voormalige Nationale Ombudsman, geeft aan de definitie te gedetailleerd te vinden, maar zich te kunnen vinden in de strekking van de omschrijving.⁹¹ Boot, mediator, geeft aan dat bij de definitie van mediation moet worden volstaan met een globale definitie, waarbij een variatie van de in te zetten spelregels mogelijk blijft. Er moet ruimte blijven voor bemiddeling met minder of juist helemaal geen spelregels.⁹² De MfN draagt aan dat op dit moment slechts van mediation (en een mediationovereenkomst) kan worden gesproken, wanneer daarbij een wettelijk registermediator is betrokken. Dit zou onder andere impliceren dat bij de vraag of partijen mediation hebben beproefd, mediations die door een mediator zijn begeleid die geen wettelijk registermediator is, niet in aanmerking worden genomen. De MfN maakt zich grote zorgen over deze exclusiviteit. Zij stellen voor om hierbij aan te sluiten bij de definitie uit het Handboek Mediation⁹³ of bij de tekst uit de mediationrichtlijn.⁹⁴ Ook De Haas, voorzitter van de MfN, en Prein, Co-founder, Co-director van het Transformative Mediation Institute, geven aan dat aansluiting bij het Handboek Mediation moet worden gezocht.⁹⁵

Ook heeft onder andere Tweede Kamerlid Schouw (Democraten 1966) een amendement ingediend om deze definitie van mediation te wijzigen.⁹⁶ Volgens de reactie van Van der Steur kan de definitie van Schouw niet op instemming van de branche rekenen, maar naar aanleiding van dit amendement is een nieuwe definitie opgesteld die gedeeltelijk tegemoetkomt aan de wens van de D66.⁹⁷ De definitie zal dus hoogstwaarschijnlijk veranderen. Hoe deze precies zal gaan luiden, is nog niet bekend.

4.2. Aansluiting en inbreng beroepsgroep

Verder is er door de MfN gepleit voor het aansluiten bij de al bestaande kennis en organisatie in de 'mediationwereld'.⁹⁸ Duell en Wesemael, beide mediators, geven hun reactie via de openbare website petitie24.com.⁹⁹ Zij zeggen onder andere: 'wijs het Register' toe aan een van de instituten die nu ook al een kwaliteitsregister voeren.' Als oplossing hiervoor geven zij aan dat het Register beheerd kan worden door de Raad voor de Rechtsbijstand. Deze heeft tot op heden een register voor geaccrediteerde mediators voor de doorverwijzingsvoorziening, tevens met aandacht voor de verschillende specialisaties van de mediators.¹⁰⁰ Ook Brenninkmeijer vindt het jammer dat met deze wetsvoorstellen afstand wordt genomen van de ontwikkelingen van de afgelopen twintig

⁹¹ Zie bijlage II: Interview Alex Brenninkmeijer.

⁹² Zie bijlage III: Interview Lambert Boot.

⁹³ Brenninkmeijer 2013, p. 31.

⁹⁴ 'Brief MfN aan minister van Veiligheid en Justitie over voortzetting wetgevingstraject mediation', *Mediatorsfederatie Nederland*, 21 september 2015, www.mfnregister.nl (zoek op *wetgevingstraject*), p.2.

⁹⁵ Zie bijlage IV: Interview Maarten de Haas en bijlage VI: Interview Hugo Prein.

⁹⁶ *Kamerstukken II* 2014/15, 33 722, 9.

⁹⁷ *Kamerstukken II* 2014/15, 33 722, 21.

⁹⁸ 'Hoofdzaken Rondetafelbijeenkomst wetsvoorstel mediation (29 juni)', *Mediatorsfederatie Nederland* 16 juli 2015, www.mfnregister.nl (zoek op *wetsvoorstel*).

⁹⁹ 'Alternatief Wetsvoorstel Mediation: Reactie op voorstel van Wet Registermediator, de Memorie van toelichting, de suggesties voor de Algemene Maatregel van Bestuur.', K. Duell en J.L. Wesemael, www.petities24.com (zoek op *mediation*).

¹⁰⁰ 'Alternatief Wetsvoorstel Mediation: Reactie op voorstel van Wet Registermediator, de Memorie van toelichting, de suggesties voor de Algemene Maatregel van Bestuur.', K. Duell en J.L. Wesemael, www.petities24.com (zoek op *mediation*).

jaar. Hij vindt het een onderwerp dat eigenlijk in de samenleving moet worden opgelost en niet bij wet moet worden geregeld, er zou dus veel meer overgelaten moeten worden aan de beroepsgroep.¹⁰¹

Jeuken, mediator, geeft aan dat wanneer de wetsvoorstellen opnieuw worden ingediend de spil bottom-up moet komen. Volgens hem zijn de ingetrokken wetsvoorstellen heel sterk top-down, centraal, aangestuurd. Hij is van mening dat meer invloed vanuit het veld moet komen op het voorstel.¹⁰² Prein ziet geen probleem met de huidige samenstelling van de beroepsgroep. Zijn ervaring leert hem dat de beroepsgroep niet per se garant staat voor kwaliteit en dat er andere belangen een rol kunnen spelen. Daarom is het volgens hem goed dat er externe mensen naar kijken.¹⁰³

De beperkte inbreng van de beroepsgroep is ook een punt waar de MfN veel kritiek op heeft. Met name de samenstelling van de commissie mediation (artikel 17 Wet RegM.), is een heikel punt. De beroepsorganisatie kan nu de minderheid van het totaal aantal commissieleden benoemen. Dit betekent dat Onze Minister een meerderheid benoemt zonder invloed van de beroepsorganisaties. Ondanks dat de commissie zelf haar voorzitter mag benoemen, is de invloed hierin ook klein, aangezien de voorzitter geen registermediator mag zijn. De MfN vindt het van belang dat de inbreng van de beroepsgroep groter wordt en stelt voor om alle commissieleden door de beroepsgroep te laten voordragen.¹⁰⁴ Daarnaast vindt de MfN dat zij bij uitstek geëquipeerd is om als bewerkster in de zin van artikel 2 lid 2 Wet RegM. op te treden. Zij beschikken over verschillende systemen die nodig zijn voor onder andere de registratie van mediators. Tevens dragen zij aan dat uitsluitend het register van de MfN is toegelaten bij de doorverwijzingsvoorziening en gefinancierde rechtsbijstand en dus de andere registers in dit geval niet van belang zijn.¹⁰⁵

De Haas geeft aan dat hoe sterker en actiever de beroepsgroep is, hoe beter het is voor de ontwikkeling van mediation. Als de invloed van de beroepsgroep wegvalt, zorgt dit er voor dat deze minder actief wordt, waardoor de ontwikkeling achteruit zal gaan.¹⁰⁶ Boot is het hiermee eens. Hij vindt echter wel dat de overheid inbreng moet hebben, maar niet in een meerderheid in de commissie. Bijvoorbeeld wel in een onafhankelijk toezichthoudend orgaan, maar niet in de commissie welke een autoriteitsbepalend orgaan is.¹⁰⁷

4.3. Tuchtrect

Duell en Wesemael geven aan dat het voorbijgaan aan het reeds bestaande klacht- en tuchtrect van de STM, onnodig bureaucratiserend is.¹⁰⁸ De MfN pleit voor een tuchtrect dat meer aansluit bij de inmiddels gevestigde tuchtrectspraak, zowel qua regeling als het behoud van de opgebouwde knowhow.¹⁰⁹ Boot geeft aan dat een extra tuchtrect verwarrend en overbodig is. Het is voor de klant dan onduidelijk naar welk tuchtrect hij moet gaan, het wettelijke tuchtrect of die van de MfN? Boot geeft aan dat de kwaliteit van het huidige tuchtrect al goed is geborgd.¹¹⁰ Whittaker, directeur van The Lime Tree,

¹⁰¹ Zie bijlage II: Interview Alex Brenninkmeijer.

¹⁰² Zie bijlage V: Interview Piet Jeuken.

¹⁰³ Zie bijlage VI: Interview Hugo Prein.

¹⁰⁴ 'Brief MfN aan minister van Veiligheid en Justitie over voortzetting wetgevingstraject mediation', *Mediatorsfederatie Nederland*, 21 september 2015, www.mfnregister.nl (zoek op *wetgevingstraject*), p.5.

¹⁰⁵ 'Brief MfN aan minister van Veiligheid en Justitie over voortzetting wetgevingstraject mediation', *Mediatorsfederatie Nederland*, 21 september 2015, www.mfnregister.nl (zoek op *wetgevingstraject*), p.6.

¹⁰⁶ Zie bijlage IV: Interview Maarten de Haas.

¹⁰⁷ Zie bijlage III: Interview Lambert Boot.

¹⁰⁸ 'Alternatief Wetsvoorstel Mediation: Reactie op voorstel van Wet Registermediator, de Memorie van toelichting, de suggesties voor de Algemene Maatregel van Bestuur.', K. Duell en J.L. Wesemael, www.petities24.com (zoek op *mediation*).

¹⁰⁹ 'Brief MfN aan minister van Veiligheid en Justitie over voortzetting wetgevingstraject mediation', *Mediatorsfederatie Nederland*, 21 september 2015, www.mfnregister.nl (zoek op *wetgevingstraject*), p.3.

¹¹⁰ Zie bijlage III: interview Lambert Boot.

deelt de mening van Boot en vraagt zich af waarom er een nieuw tuchtrecht moet komen als er al een heel adequaat en goed werkend systeem is. 'If it ain't broke, don't fix it.'¹¹¹ Tweede Kamerlid Schouw heeft ook een amendement ingediend om het stelsel van de tuchtrechtspraak te vereenvoudigen.¹¹² Van der Steur is het eens met de strekking van dit amendement in de zin dat het tuchtrecht simpeler en eenvoudiger kan. Wel heeft hij enkele praktische bezwaren op het amendement. Ook Tweede Kamerlid Van Nispen (Socialistische Partij) heeft twee amendementen ingediend betreffende de tuchtrechtspraak. Middels zijn eerste amendement krijgt de tuchtrechter de mogelijkheid om klachten versneld af te doen.¹¹³ Het tweede amendement ziet op het belang van de mediator, die op de hoogte gesteld dient te worden van de beslissing om de klacht niet in behandeling te nemen.¹¹⁴

Van der Steur heeft inmiddels een alternatieve regeling uitgewerkt voor het tuchtrecht waarin dit versimpeld is en waarbij meer wordt overgelaten aan de bestaande praktijk. De amendementen van de heer Van Nispen worden in overweging genomen. Mocht deze alternatieve regeling alsnog op bezwaren stuiten dan zal Van der Steur het klacht- en tuchtrecht terugbrengen tot drie artikelen in de wet en de rest wordt dan geregeld bij een op te stellen reglement.¹¹⁵

4.4. Vliegureneis

De vliegureneis die wordt gesteld in artikel 3 Wet RegM. is een van de zaken waarop heel erg veel kritiek is. Ondanks dat er al een ruimere instroom is geregeld via artikel 55, blijft het MfN aandringen op een instroomeis die voor elk van de MfN-registermediators die aan de huidige kwaliteitseisen voldoen, haalbaar moet zijn. Zij stellen dan ook een andere staffel voor in een tijdpad van zes jaar: zes, zes, acht, tien en twaalf mediations (en daarbij ook dienovereenkomstige mediationsuren). Daarnaast stelt het MfN dat door de overgangsregeling maar één jaar open te stellen, de bij hen ingeschreven mediators nooit aan deze overgangsregeling kunnen voldoen. De MfN stelt dan ook voor om de overgangsregeling te stellen op drie jaar.¹¹⁶ Prein is het hier niet mee eens. Hij stelt dat een overgangsregeling de kwaliteit doorgaans niet ten goede komt. Door de overgangsregeling blijven er mensen in het register die eigenlijk niet aan de juiste eisen voldoen.¹¹⁷ Ook lijkt het de MfN beter om deze norm onderdeel te maken van de AMvB, omdat deze onderworpen kan zijn aan veranderende omstandigheden van maatschappelijke ontwikkeling en er anders elke keer een wetswijziging nodig is.¹¹⁸ Whittaker deelt deze laatste mening van de MfN. Hij vindt dat er gekeken moet worden naar de ontwikkeling van de markt.¹¹⁹ Het is voor de MfN wel acceptabel dat er een minimum aantal mediations wordt gesteld, maar men kan van mening verschillen over de vraag of een mediator die meer mediations doet dan een collega daarmee een betere mediator is.¹²⁰ De Haas geeft aan dat een aantal mediations wel iets zegt over de kwaliteit van een mediator, ondanks dat het een afgeleide maatstaf is. Mensen die helemaal geen mediations doen of minder dan drie, zoals nu is gesteld bij de MfN, daarover kun je je volgens De Haas afvragen of zij in een dergelijk register thuishoren.¹²¹ Brink, voorzitter

¹¹¹ Zie bijlage VII: Interview Steve Whittaker.

¹¹² *Kamerstukken II* 2014/15, 33 722, 11.

¹¹³ *Kamerstukken II* 2014/15, 33 722, 15.

¹¹⁴ *Kamerstukken II* 2014/15, 33 722, 16.

¹¹⁵ *Kamerstukken II* 2014/15, 33 722, 21.

¹¹⁶ 'Brief MfN aan minister van Veiligheid en Justitie over voortzetting wetgevingstraject mediation', *Mediatorsfederatie Nederland*, 21 september 2015, www.mfnregister.nl (zoek op *wetgevingstraject*), p.7 en 8.

¹¹⁷ Zie bijlage VI: Interview Hugo Prein.

¹¹⁸ 'Brief MfN aan minister van Veiligheid en Justitie over voortzetting wetgevingstraject mediation', *Mediatorsfederatie Nederland*, 21 september 2015, www.mfnregister.nl (zoek op *wetgevingstraject*), p.7 en 8.

¹¹⁹ Zie bijlage VII: Interview Steve Whittaker.

¹²⁰ 'Brief MfN aan minister van Veiligheid en Justitie over voortzetting wetgevingstraject mediation', *Mediatorsfederatie Nederland*, 21 september 2015, www.mfnregister.nl (zoek op *wetgevingstraject*), p.7 en 8.

¹²¹ Zie bijlage IV: Interview Maarten de Haas.

van de Vereniging Corporate Mediation, is het hiermee niet eens. Hij geeft aan dat een algemene vliegureneis om registermediator te zijn geen enkele waarborg voor kwaliteit biedt. Er zijn gebieden waarop mediations niet talrijk zijn, maar wel over grote belangen gaan en het geringe aantal toch niet noodzakelijk meebrengt dat die mediations die wel gedaan worden meer tijd kosten. Hierdoor is volgens hem ook de 120 bestede uren geen goed alternatief voor een aantal mediations. Eveneens wordt er aan advocaten bijvoorbeeld, die een even gevarieerd beroep hebben als mediators, geen ‘vliegureneis’ gesteld. Het inzetten van mediationvaardigheden telt ook niet mee.¹²² Allewijn, mediator, is van mening dat men niet alleen zou moeten kijken naar formele mediations, maar dat je moet kijken of iemand een goede professional is op het gebied van conflicthantering. Er zijn volgens hem een hele hoop situaties waarin mensen laten zien dat ze weten hoe ze conflicten moeten hanteren, zonder dat ze in het gebied van de mediationovereenkomst zitten. Tevens stelt Allewijn dat door het hanteren van een vliegureneis wordt voorkomen dat er nieuwe mediators in het vak bijkomen, wat het oneerlijk en conservatief maakt. Allewijn is van mening dat het belangrijker is om aan competenties te voldoen dan aan vliegreuren als mediator in een formele mediationprocedure.¹²³ Prein is het met Allewijn eens en vindt dat buiten de exclusieve mediations, de mediationvaardigheden ook in andere situaties worden toegepast. Daarom zijn zij niet te meten in een aantal ‘vliegreuren’.¹²⁴ Brink adviseert om vooral de kwaliteit van de opleidingen te bewaken. Samen met een goed functionerend tuchtrecht is dat volgens hem de manier waarop de kwaliteit gewaarborgd kan worden.¹²⁵ Brenninkmeijer geeft echter aan dat, als men kwaliteitseisen gaat stellen, deze ook meebrengen dat je tijd hebt besteed aan de praktijk van mediation. Zijns inziens is twaalf mediations in principe niet veel. Het probleem is evenwel dat er voor mensen die praktijkervaring op willen doen niet veel mogelijkheden zijn en dat de markt in feite is afgesloten. Er is een doorstroomprobleem.¹²⁶ Boot is van mening dat de kwaliteit op een andere manier moet worden getoetst. Hij noemt hierbij het eisen stellen aan de basisopleiding en eventuele na- en bijscholing. Ook kan er een kennistoets gemaakt worden, niet alleen over juridische zaken, maar ook over psychologische aspecten. De markt bewijst vervolgens zichzelf.¹²⁷ Ook Prein geeft een alternatief, namelijk het afnemen van assessments. Hierdoor kun je ook laten zien als mediator dat je de benodigde vaardigheden bezit.¹²⁸ Over de vliegureneis zijn twee amendementen in gediend door Van Nispen en Klein, Tweede Kamerlid van de 50Plus partij.¹²⁹ Van der Steur neemt uit de strekking van deze amendementen mee dat het verstandig is de vliegureneis uit het wetsvoorstel te verwijderen. Daarmee wordt het stellen van die eis overgelaten aan de regering, na advies van de branche, en de eis wordt vastgesteld in een AMvB. In de wet zal worden opgenomen dat een registermediator dient te beschikken over zodanige kennis en ervaring dat hij in staat is zijn werkzaamheden naar behoren uit te voeren.¹³⁰

4.5. Voldoende juridische kennis en kunde

Ook is er verzet tegen het feit dat de mediator voldoende juridische kennis en kunde, nader omschreven in artikel 22 Wet RegM., moet bezitten. In een vorige versie van het wetsvoorstel waren er nog meer juridische eisen gesteld aan de mediator, dit is dus al

¹²² Brink 2013, p. 2054.

¹²³ Zie bijlage VIII: Interview Dick Allewijn.

¹²⁴ Zie bijlage VI: Interview Hugo Prein.

¹²⁵ Brink 2013, p. 2054.

¹²⁶ Zie bijlage II: Interview Alex Brenninkmeijer.

¹²⁷ Zie bijlage III: Interview Lambert Boot.

¹²⁸ Zie bijlage VI: Interview Hugo Prein.

¹²⁹ *Kamerstukken II* 2014/15, 33 722, 18.

Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 19.

¹³⁰ *Kamerstukken II* 2014/15, 33 722, 21.

verminderd. Het blijft echter volgens Jeuken de vraag, gelet op de oorspronkelijke insteek van de indiener, of het zal werken als paradigma wijziging en wat precies wordt bedoeld met juridische kennis en kunde. Jeuken vindt het, zoals het nu in de wet staat, een gerechtvaardigde eis. Zonder dat de mediator de rol krijgt van de adviseur, is het wel goed dat hij kennis heeft van de globale juridische procedures, zodat indien nodig hij kan doorverwijzen naar een advocaat.¹³¹

Brink geeft aan dat mediation in beginsel geen juridische kennis vergt.¹³² Brenninkmeijer is het hier deels mee eens, hij geeft echter aan dat in bepaalde situaties wel degelijk van de mediator verlangd mag worden dat hij weet waar hij op moet letten en dat hij weet wat de juridische verplichtingen zijn, bijvoorbeeld bij echtscheidingen. Echter zou het volgens hem te ver gaan om te zeggen dat alleen juristen registermediator kunnen worden. Het blijft niet alleen bij juridische kennis. Op meer terreinen kan het volgens Brenninkmeijer nodig zijn om specifieke kennis te bezitten, zoals bij bijvoorbeeld een financieel geschil over boekhouding.¹³³ Allewijn is het hiermee eens. Hij geeft aan dat men beter kan kiezen voor een globale wetgeving met een aparte aantekening voor vakmensen, zoals juristen, psychologen en dergelijke.¹³⁴ Boot gaat nog een stapje verder, hij geeft aan dat in de wet helemaal geen eisen gesteld moeten worden aan de mediator, maar dit moet worden overgelaten aan de beroepsgroep, zoals dit ook bij arbitrage en bindend advies gebeurt. Daarnaast kan altijd een jurist of advocaat ingeschakeld worden indien er juridische kennis of kunde nodig is.¹³⁵ Volgens Prein is het belangrijk dat de mediator contextkennis bezit, maar hij hoeft niet precies de juridische ins en outs te weten. Als dit wel zo is kan de mediator in de verleiding komen om zich met de inhoud te gaan bemoeien en daardoor partijdig te worden.¹³⁶ Whittaker vindt het oké dat er een beetje extra kennis moet komen. Hij vraagt zich echter wel af hoe deze juridische kennis en kunde uitgewerkt gaat worden, omdat voor sommige zaken specifieke juridische kennis nodig is. Zoals in de wet te lezen is, wordt deze eis specifiek uitgewerkt in een AMvB. Het is dus nog de vraag wat er precies van de mediator wordt geëist. Het is aan te raden aan Van der Steur om mee te gaan in het idee van Allewijn, om voor de generieke en de gespecialiseerde mediator andere eisen te stellen. Zo wordt voorkomen dat mediator uitsluitend een juridisch beroep wordt.

4.6. Toegang tot de rechter

Er is tevens veel commentaar gegeven op de aanpassingen in artikel 111 Rv en artikel 278 Rv, waarin staat dat men voorafgaand aan een gerechtelijke procedure aan moet geven of er gebruik is gemaakt van mediation en de redenen hiervan als het niet is gebeurd. De kritische kanttekening die hierbij wordt geplaatst door Wassenaer, rechter-plaatsvervanger bij de Rechtbank Rotterdam, is of de mediations die uit deze bepaling voortvloeien ook met een positief resultaat worden beëindigd? Een zeer wezenlijk element voor een succesvolle mediation is immers dat partijen op basis van volledige vrijwilligheid en vrijblijvendheid met elkaar in gesprek gaan. Als door deze bepaling mediations ontstaan als verplicht nummer om bij de rechter binnen te komen, dreigt er volgens Wassenaer het gevaar dat mediation een 'rituele dans' wordt waarbij partijen geen echte inzet tonen om het probleem op te lossen.¹³⁷ Ook Brink heeft kritiek op deze gang van zaken. Hij geeft aan dat een substantiëringsplicht zoals nu is voorgesteld in strijd is met de persoonlijke integriteit van partijen. Dit heeft te maken met het feit dat de reden van het mislukken of niet deelnemen aan mediation genoemd moet worden. Deze wetenschap

¹³¹ Zie bijlage V: Interview Piet Jeuken.

¹³² Brink 2013, p. 2052.

¹³³ Zie bijlage II: Interview Alex Brenninkmeijer.

¹³⁴ Zie bijlage VIII: Interview Dick Allewijn.

¹³⁵ Zie bijlage III: Interview Lambert Boot.

¹³⁶ Zie bijlage VI: Interview Hugo Prein.

¹³⁷ Wassenaer 2013, p.316-321.

kan het oordeel van de rechter beïnvloeden terwijl die van de dynamiek van het proces geen deel heeft uitgemaakt.¹³⁸

Brink geeft aan dat voorkeur gaat naar een systeem waarbij partijen een toelichting ontvangen en een uitnodiging om aan te geven of zij interesse hebben om mediation te beproeven. Brink geeft aan dat volgens hem een oproep voor een gesprek met het Bureau Mediation van de rechtbank, kan volstaan wanneer één van de partijen zou aankruisen mediation een kans te willen geven. Als partijen dan ter terechtzitting verschijnen, is het duidelijk dat het niet tot mediation is gekomen of dat deze niet tot resultaat heeft geleid. Meer hoeft de rechter volgens hem niet te weten.¹³⁹

4.7. Verwijzing naar mediation door de rechter

Zowel de burgerlijke- als de bestuursrechter kunnen in elke stand van het geding verwijzen naar mediation. De burgerlijke rechter heeft echter een opsomming gekregen van geschillen die zich vermoedelijk lenen voor mediation. Artikel 22a Rv. Brink geeft aan dat deze formulering voor versoering in aanmerking komt. Volgens hem volstaat het om te verwijzen naar conflicten die een relationele dimensie (kunnen) kennen.¹⁴⁰ Allezijn is het in deze met Brink eens, ook hij is van mening dat de lijst te lang is en dat niet alle geschillen die in de lijst staan volgens hem daadwerkelijk relationele geschillen betreffen, bijvoorbeeld de relatie tussen koper en verkoper.¹⁴¹

Ingelse, senior raadsheer in het gerechtshof Amsterdam, is van mening dat in vergelijking met de bestuursrechter, de burgerlijke rechter in een keurslijf wordt geperst door deze opsomming. Hij stelt voor dat het artikel 22a Rv in zijn geheel naar artikel 87 Rv verplaatst wordt en wordt vervangen door: 'De rechter kan in elke stand van het geding onderzoeken of het de moeite waard is te trachten het aanhangige geschil in mediation op te lossen, daartoe overleg met partijen te voeren en/of voorstellen te doen'.¹⁴² Allezijn geeft echter aan dat ondanks de lijst de burgerlijke rechter nog steeds evenveel vrijheid heeft. Er is geen verplichting om, indien er sprake is van een relatie uit de lijst, te verwijzen naar mediation en andersom als de relatie niet in de lijst wordt genoemd, mag ook worden verwezen naar mediation.¹⁴³ Whittaker geeft hierbij ook nog aan dat het onderscheid waarschijnlijk is gemaakt, omdat bij de bestuursrechter een van de partijen altijd de overheid is, die al in een eerdere fase (bezwaarfase) moet kijken of mediation geschikt is.¹⁴⁴

De Haas geeft aan dat hij het erg nuttig vindt dat de rechter de ruimte krijgt om samen met partijen te onderzoeken of mediation mogelijk is. Ons huidige rechtstelsel is volledig ingericht volgens het procesmodel: als je een conflict hebt ga je procederen. Uit de praktijk blijkt volgens hem dat nieuwe regels stimulans geven om over andere opties, in dit geval mediation, na te denken.¹⁴⁵ Boot geeft aan dat de meeste burgerlijke zaken in principe geschikt zijn voor mediation, maar het noodzakelijk is om de best passende methode te kiezen. Er moet eerst een adequate conflictanalyse gemaakt worden. Nu wordt door de rechter alleen gekeken of mediation passend is en niet of een andere methode beter is. Dit is dus voor verbetering vatbaar.¹⁴⁶

Tweede Kamerleden Schouw en Van Nispen hebben amendementen ingediend ter herformulering van artikel 22a Rv.¹⁴⁷ Van der Steur heeft aangegeven dat hij voornemens is om het wetsvoorstel op dit punt aan te passen. Allereerst zal de opsomming van de

¹³⁸ Brink 2013, p. 2054.

¹³⁹ Brink 2013, p. 2055.

¹⁴⁰ Brink 2013, p. 2055.

¹⁴¹ Zie bijlage VIII: Interview Dick Allezijn.

¹⁴² Ingelse 2014, p. 2863.

¹⁴³ Zie bijlage VIII: Interview Dick Allezijn.

¹⁴⁴ Zie bijlage VII: Interview Steve Whittaker.

¹⁴⁵ Zie bijlage IV: Interview Maarten de Haas.

¹⁴⁶ Zie bijlage III: interview Lambert Boot.

¹⁴⁷ *Kamerstukken II* 2014/15, 33 723, 9.

Kamerstukken II 2014/15, 33 723, 11.

geschillen waarvan vermoed wordt dat deze zich lenen voor mediation verwijderd worden. Daarnaast zal aan het tweede lid worden toegevoegd dat partijen van een eerder gemaakte afspraak tot het beproeven van mediation (bijvoorbeeld in een eerder gesloten contract) gezamenlijk kunnen afzien. Hiermee wil Van der Steur duidelijk maken dat hij geen verplichte mediation beoogt in te voeren.¹⁴⁸

4.8. De eed

Prein geeft aan dat in de eed een belangrijk onderdeel ontbreekt, namelijk dat de mediator de autonomie van partijen moet respecteren. Dit zou volgens hem nog moeten worden toegevoegd, waardoor het meteen zijn weerslag heeft in het tuchtrecht.¹⁴⁹ Tweede Kamerlid Segers (ChristenUnie) heeft een amendement ingediend betreffende de door de registermediator af te leggen eed.¹⁵⁰ In het amendement wordt gewijzigd dat in plaats van de eed desgewenst de belofte kan worden afgelegd. Van der Steur heeft geen enkel bezwaar tegen dit amendement.¹⁵¹

4.9. Andere manieren om mediation te stimuleren

Wassenaer geeft aan dat er andere manieren zijn om partijen te stimuleren om voor mediation te kiezen. Hij noemt onder andere het idee de kosten van mediation ten laste van de Staat te brengen. Het scheelt de Staat immers ook een hoop kosten als het aantal procedures afneemt. Ook heeft Wassenaer het idee om het griffierecht te verlagen voor degene die mediation hebben beproefd, voordat zij een procedure aanhangig hebben gemaakt. Financieel kan er op dit punt aansluiting worden gezocht bij de huidige gang van zaken bij mediation naast rechtspraak, waarbij de Raad van Rechtsbijstand een rol van betekenis speelt.¹⁵² De MfN sluit zich aan bij de mening van Wassenaer.¹⁵³ Allewijn ziet hier echter het gevaar in van strategisch gebruik, waardoor er mediations gestart worden puur om korting te krijgen op het griffierecht. Hij stelt voor om de griffierechten zo beperkt mogelijk te houden.¹⁵⁴ Van Nispen heeft hier naar gevraagd. Van der Steur geeft echter aan dat het niet mogelijk is om de griffierechten te verlagen in verband met budgettaire bezwaren.¹⁵⁵

4.10. Aanvullingen op de wetsvoorstellen

Jeuken geeft aan dat de mediator naar communicatieve, psychologische en juridische vaardigheden ook systemisch inzicht moet hebben. Hiermee wordt bedoeld dat de mediator inzicht heeft in de lagen rondom het geschil, een conflict is altijd onderdeel van een groter geheel. Een oplossing van het conflict ligt soms ook in dat geheel. Het is dus belangrijk dat de mediator inzicht heeft in dat geheel.¹⁵⁶

4.11. Waar wel kritiek op is, maar wat waarschijnlijk niet verandert

Er is ook kritiek geweest op punten die waarschijnlijk niet veranderen. Om een compleet beeld te geven van alle kritiek, worden deze punten in deze paragraaf kort aan de orde gesteld.

¹⁴⁸ Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 21.

¹⁴⁹ Zie bijlage VI: interview Hugo Prein.

¹⁵⁰ Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 20.

¹⁵¹ Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 21.

¹⁵² Wassenaer 2013, p.316-321.

¹⁵³ 'Brief MfN aan minister van Veiligheid en Justitie over voortzetting wetgevingstraject mediation', Mediatorsfederatie Nederland, 21 september 2015, www.mfnregister.nl (zoek op *wetgevingstraject*).

¹⁵⁴ Zie bijlage VIII: Interview Dick Allewijn.

¹⁵⁵ Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 21.

¹⁵⁶ Zie bijlage V: Interview Piet Jeuken.

4.11.1. Overige punten van de MfN

Allereerst waarschuwt de MfN voor een beperkte instroom in het wettelijk register, omdat er volgens hen te zware eisen worden gesteld. Met name de vliegureneis is volgens hen te zwaar. Daarnaast is door de MfN naar voren gebracht dat de wet ook ruimte moet bieden voor niet-wettelijke mediators, onder meer door niet door te verwijzen naar een registermediator in de definitie van de mediationovereenkomst. Verder is door de MfN suggestie gedaan om de titel registermediator niet exclusief te maken voor de wettelijke registermediator, maar daarvoor een andere titel te kiezen, bijvoorbeeld beëdigd mediator.¹⁵⁷

4.11.2. Snelle toegang tot de rechter

Ook is er gediscussieerd over de snelle toegang tot de rechter door de mediator. Deze mogelijkheid kon, behoudens enkele wensen voor wetstechnische verbeteringen, op veel draagvlak rekenen.¹⁵⁸ Wassenaer merkt op dat geen aansluiting is gezocht bij de deelgeschillenregeling zoals deze in artikel 1019w Rv en volgende, is geregeld. Ook geeft hij aan dat, gelet op de ervaringen die sinds de invoering van voornoemde regeling in de letselschadepraktijk, men zich af kan vragen of dit idee van Van der Steur haalbaar is.¹⁵⁹ Allewijn is van mening dat dit onderdeel mag vervallen in de wet. Rechtspraak bestaat volgens hem uit een rechter die beide partijen hoort en dan aan de hand van het recht de knoop doorhakt. Een abstracte rechtsvraag aan de rechter voorleggen, die geen bindende uitspraak oplevert terwijl de rechter juist benoemd is om bindende uitspraken te doen, is volgens Allewijn een soort 'legal opinion', welke meer iets is voor adviseurs.¹⁶⁰

4.11.3. Opschorten verjaringstermijn

Het opschorten van de verjaringstermijn stuit ook op commentaar, omdat het dan, volgens Wassenaer, belangrijk is dat in de mediationovereenkomst nauwkeurig het geschil wordt omschreven. Anders lopen partijen onder andere het risico dat een deel van de vordering, die niet voldoende in de mediationovereenkomst staat omschreven, ongemerkt toch verjaart.¹⁶¹ Brenninkmeijer geeft aan dat wanneer er geen opschorting van de verjaringstermijn plaats zou vinden, het kan zijn dat partijen onder druk komen te staan, omdat de verjaringstermijn gaat lopen. Door de opschorting is dit probleem ondervangen.¹⁶² Het is dus wel een punt dat mediation stimuleert en zal daarom niet veranderen.

4.11.4. Verplichte mediation bij echtscheiding

Tweede Kamerlid Van der Staaij van de Staatkundig Gereformeerde Partij vroeg zich af of Van der Steur bereid is om in de komende wetsvoorstellen over mediation in te gaan op de mogelijkheid om vechtscheidingen te voorkomen via mediation en een regeling voor verplichte mediation op te nemen. Van der Steur heeft aangegeven dat mediation niet in alle gevallen en omstandigheden het juiste instrument is. Hij acht het daarom niet effectief om dit verplicht te stellen, maar met de wetgeving ter bevordering van mediations wordt wel een belangrijke stap gezet om partijen te stimuleren om conflicten, waaronder echtscheidingsconflicten, via mediation op te lossen.¹⁶³ Van der Staaij heeft hierover ook een amendement ingediend.¹⁶⁴ Dit amendement heeft Van der Steur toen ontraden,

¹⁵⁷ 'Hoofdzaken Rondetafelbijeenkomst wetsvoorstel mediation (29 juni)', *Mediatorsfederatie Nederland* 16 juli 2015, www.mfnregister.nl (zoek op *wetsvoorstel*).

¹⁵⁸ 'Hoofdzaken Rondetafelbijeenkomst wetsvoorstel mediation (29 juni)', *Mediatorsfederatie Nederland* 16 juli 2015, www.mfnregister.nl (zoek op *wetsvoorstel*).

¹⁵⁹ Wassenaer 2013, p.316-321.

¹⁶⁰ Zie bijlage VIII: Interview Dick Allewijn.

¹⁶¹ Wassenaer 2013, p.316-321.

¹⁶² Zie bijlage II: interview Alex Brenninkmeijer.

¹⁶³ *Kamerstukken II* 2015/16, 288 (Aanhangsel van Handelingen).

¹⁶⁴ *Kamerstukken II* 2014/15, 33 722, 3.

omdat deze niet aansluit bij het uitgangspunt om geen verplichte mediation in te voeren.¹⁶⁵

4.11.5. Motivatieplicht voor de overheid

Wat betreft de motivatieplicht voor de overheid wanneer zij een verzoek tot mediation van een burger afwijst, vraagt Boot zich af wat er gebeurt als de rechter een argument als onvoldoende kwalificeert. Mediation is een vrijwillige methode en kan alleen werken als partijen instemmen. Als de motivatie onvoldoende is, kan de rechter moeilijk nog doorverwijzen naar mediation.¹⁶⁶ Aangezien er veel positieve geluiden, zoals onder andere te lezen in de afgenomen interviews¹⁶⁷, te horen zijn over deze motivatieplicht zal deze niet verwijderd of aangepast worden.

¹⁶⁵ *Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 21.*

¹⁶⁶ Zie bijlage III: interview Lambert Boot.

¹⁶⁷ Zie bijlage II t/m VIII.

5. Competenties van de mediator

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de competenties waarover een mediator, op grond van de oude en nieuwe regelgeving, dient te beschikken. Dit hoofdstuk beperkt zich tot de competenties die worden gesteld aan de MfN-geregistreerde mediator en de competenties genoemd in de wetsvoorstellen van Van der Steur, aangevuld met literatuur en de competenties die worden gehanteerd door Merlijn Groep in de basisopleiding.

Een groot deel van de competenties die de Wet RegM. aan de registermediator stelt komt overeen met de competenties die worden gesteld in de huidige competentieprofielen van onder andere de MfN.¹⁶⁸ Daarnaast wordt een groot deel van de competenties die worden genoemd nog verder uitgewerkt in een AMvB, daarom is nog niet duidelijk wat deze competenties precies in zullen gaan houden.

5.1. Opleiding en praktijkervaring

De eerste eis die gesteld wordt aan de mediator is de zo genoemde 'vliegureneis' van twaalf mediations of 120 uren mediations per jaar uit artikel 3 lid 1 sub a Wet RegM. Zoals te lezen is in het vorige hoofdstuk zal deze waarschijnlijk verplaatst worden naar een AMvB. Eveneens biedt artikel 55 Wet RegM. een overgangsregeling om te gaan voldoen aan deze vliegureneis. Daarnaast moet de mediator opleidingen en examens hebben afgerond en de betaling hiervan moet zijn voldaan, conform artikel 3 lid 1 sub b onder 1 Wet RegM.

De mediator moet gedurende zijn inschrijving ook een aantal opleidingsuren realiseren, ook wel PE genoemd. Deze opleidingsuren moeten daarbij wel aan de benodigde kwaliteit voldoen (artikel 3 lid 2 Wet RegM). Gedacht kan worden aan het geven of volgen van cursussen of het schrijven van artikelen en het opbouwen van voldoende praktijkervaring.¹⁶⁹ Naast deze opleidingsuren wordt de kwaliteit van de mediator ook getest middels een aantal (nog op te zetten) kwaliteitstoetsen, zoals geregeld is in artikel 25 Wet RegM. Hierbij moet gedacht worden aan peerreviews en audits.¹⁷⁰

5.2. Communicatieve en psychologische competenties

De mediator moet daarnaast beschikken over psychologische, communicatieve en juridische competenties, genoemd in artikel 3 en artikel 22 Wet RegM. De juridische competenties zullen in de volgende paragraaf worden behandeld. Zoals eerder gezien in artikel 7 van de gedragsregels moet de mediator ook communicatieve vaardigheden bezitten.

De communicatieve competenties, waarbij ook de psychologische competenties nodig zijn, zijn tevens terug te vinden in het beroepsprofiel van de MfN, waarin aangegeven wordt dat de mediator kennis moet hebben van wetmatigheden in de communicatie tussen mensen die een conflict met elkaar hebben.¹⁷¹ Het competentieprofiel van de MfN-registermediator van Intop (het examenbureau van de MfN) voegt toe dat de mediator de communicatie tussen partijen moet kunnen reguleren, zodat het begrip tussen partijen toeneemt en zij op productieve wijze met conflicten en emoties om kunnen gaan. Daarnaast wordt er aangegeven dat de mediator kennis moet hebben van conflict- en communicatietheorieën.¹⁷² Ook Merlijn Groep gaat bij de basisopleiding in op communicatieve en psychologische competenties. Zo wordt er onder andere geleerd hoe

¹⁶⁸ *Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 22 (gewijzigde MvT).*

¹⁶⁹ *Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 22 (gewijzigde MvT).*

¹⁷⁰ *Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 36 (gewijzigde MvT).*

¹⁷¹ 'Beroepsprofiel MfN-registermediator', *Stichting Kwaliteit Mediators* 4 februari 2014, www.mfnregister.nl (zoek op competentie).

¹⁷² 'Competentieprofiel MfN registermediator', *Intop Zorgsector*, www.mediationtoets.nl (zoek op competentieprofiel).

de communicatie tussen partijen in een conflict gaat, hoe partijen bewogen moeten worden tot het zoeken naar aanvaardbare oplossingen en hoe structuur te bieden aan partijen om het gesprek in goede banen te leiden.¹⁷³ Ook Van Meeteren geeft, in zijn boek *De 10 vaardigheden van mediation* aan dat de mediator gespreksstructuur aan moet kunnen brengen en kunnen bewaken.¹⁷⁴

5.3. Juridische competenties

Onder juridische competenties vallen volgens de Memorie van Toelichting in ieder geval:

- het opstellen van een mediationovereenkomst;
- het opstellen van een vaststellingsovereenkomst;
- het opstellen van verzoekschriften als bedoeld in artikel 292 en 293 Rv (nieuw);
- het kennen van de mediationregelgeving.¹⁷⁵

Daarnaast moet de registermediator die een specifiek aandachtsgebied heeft in staat zijn om het juridische kader daarvan met de nodige deskundigheid aan partijen te beschrijven.¹⁷⁶ Hier wordt het beroepsprofiel van de MfN en artikel 7 van de gedragsregels aangevuld welke alleen ingaan op de eerste twee punten.¹⁷⁷ Intop geeft wel aan dat de mediator kennis moet hebben van de juridische aspecten van mediation.¹⁷⁸ Ook hier wordt geen verdere invulling gegeven aan wat precies deze juridische aspecten zijn. Er moet dus worden gewacht op de AMvB voordat precies duidelijk is wat de juridische competenties in zullen gaan houden.

5.4. Wezenskenmerken van mediation

Verder moet de mediator zich houden aan de wezenskenmerken van mediation:

- de geheimhoudingsplicht (artikel 20 Wet RegM.);
- en het onpartijdig en onafhankelijk opstellen (artikel 21 Wet RegM.).

Van Meeteren noemt in zijn boek *De 10 vaardigheden van Mediation* als derde vaardigheid dan ook het bewaken van de onpartijdigheid.¹⁷⁹ Het beroepsprofiel van de MfN vult hier nog aan dat de mediator het geschil evenwichtig moet behandelen, zodat iedere partij op gelijke wijze aan bod komt en op gelijke wijze moet omgaan met alle partijen. Daarnaast moet de mediator volgens het beroepsprofiel neutraal zijn.¹⁸⁰ Deze neutraliteit wordt ook bij de basisopleiding van Merlijn Groep gezien als een leerdoel/vaardigheid.¹⁸¹

5.5. Persoonlijke kwaliteiten

De MfN geeft in haar 'Beroepsprofiel MfN-registermediator' aan dat er een aantal persoonlijke kwaliteiten zijn waarover een MfN-registermediator moet beschikken:

- evenwichtigheid;
- flexibiliteit;
- creativiteit;
- positieve instelling;

¹⁷³ 'BASISOPLEIDING MEDIATION TEGENPARTIJ OF CONFLICTPARTNER', *Merlijn Groep* 2015, www.merlijngroep.nl (zoek op *basisopleiding*).

¹⁷⁴ Van Meeteren 2009, p. 23.

¹⁷⁵ *Kamerstukken II* 2013/14, 33 722, 6, p. 22 (gewijzigde MvT).

¹⁷⁶ *Kamerstukken II* 2013/14, 33 722, 6, p. 22 (gewijzigde MvT).

¹⁷⁷ 'Beroepsprofiel MfN-registermediator', *Stichting Kwaliteit Mediators* 4 februari 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *competentie*).

¹⁷⁸ 'Competentieprofiel MfN registermediator', *Intop Zorgsector*, www.mediationtoets.nl (zoek op *competentieprofiel*).

¹⁷⁹ Van Meeteren 2009, p. 44.

¹⁸⁰ 'Beroepsprofiel MfN-registermediator', *Stichting Kwaliteit Mediators* 4 februari 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *competentie*).

¹⁸¹ 'BASISOPLEIDING MEDIATION TEGENPARTIJ OF CONFLICTPARTNER', *Merlijn Groep* 2015, www.merlijngroep.nl (zoek op *basisopleiding*).

- en om kunnen gaan met spanningen en conflicten en deze beheersbaar maken.¹⁸² Creativiteit is de vijfde vaardigheid die een mediator volgens Van Meeteren moet bezitten. Volgens hem is deze vaardigheid van belang om uit vastgeroeste standpunten en ruziepatronen tot mogelijke oplossingen te komen.¹⁸³ Ook bij Merlijn Groep wordt aandacht besteed aan creativiteit in de basisopleiding. Specifieker nog naar het creatief naar oplossingen helpen zoeken.¹⁸⁴

Het competentieprofiel van Intop voegt hier aan toe dat de mediator betrokken en empathisch dient te kunnen zijn en met een open houding moet optreden. Verder is het volgens Intop belangrijk dat de mediator non-directief genoeg is en met geduld om dient te gaan richting de deelnemers. Tot slot vindt Intop nog dat de mediator voldoende stressbestendig moet zijn, omdat hij emotioneel onder druk kan komen te staan.¹⁸⁵ Het wetsvoorstel gaat niet in op de persoonlijke kwaliteiten van de mediator.

5.6. Overige kennis

Naast de al genoemde kennis over communicatie en juridische kennis, is het volgens de MfN ook belangrijk dat de mediator kennis heeft van:

- het concept van conflictbemiddeling;
- verschillende methoden van onderhandelen, zoals de Harvard-methode;
- en de voorwaarden (zowel met betrekking tot de partijen als de mediator zelf) waaraan moet zijn voldaan wil een mediation van start kunnen gaan.¹⁸⁶

Een aantal van deze punten komen ook terug in artikel 7 van de gedragsregels.

In de basisopleiding tot mediator bij Merlijn Groep wordt ook aandacht besteed aan het leren van onderhandelingsprocessen en –technieken en het doorzien hiervan. Ook wordt geleerd hoe je deze als procesexpert kunt aansturen en bewaken.¹⁸⁷

De hierboven genoemde Harvard-methode komt ook terug in het boek van Van Meeteren, namelijk bij de uitleg van de volgens hem vierde vaardigheid: cliënten door hun onderhandelingsproces kunnen begeleiden.¹⁸⁸ Intop stelt ook dat de mediator kennis moet hebben van onderhandelen en besluitvorming, maar daarnaast wordt ook nog gesteld dat de mediator kennis nodig heeft van de vigerende opvattingen over mediation, gesprekvoering en andere relevante beroepsvaardigheden en tot slot ook van de ethiek en de beroepsregels.¹⁸⁹ Deze ethische kwesties komen ook aan bod tijdens de basisopleiding tot mediator van Merlijn Groep.¹⁹⁰ Ook het beroepsprofiel van de MfN geeft aan dat de mediator bereid moet zijn zich uit de mediation terug te trekken als de grenzen van de beroepsethiek worden overschreden.¹⁹¹

5.7. Overige vaardigheden

Verder is het belangrijk dat de mediator met zijn persoonlijke kwaliteiten en kennis een aantal vaardigheden onder de knie heeft. Ten eerste noemt het beroepsprofiel van de MfN algemene vaardigheden. Ten tweede vaardigheden die te maken hebben met

¹⁸² 'Beroepsprofiel MfN-registermediator', *Stichting Kwaliteit Mediators* 4 februari 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *competentie*).

¹⁸³ Van Meeteren 2009, p. 78.

¹⁸⁴ 'BASISOPLEIDING MEDIATION TEGENPARTIJ OF CONFLICTPARTNER', *Merlijn Groep* 2015, www.merlijngroep.nl (zoek op *basisopleiding*).

¹⁸⁵ 'Competentieprofiel MfN registermediator', *Intop Zorgsector*, www.mediationtoets.nl (zoek op *competentieprofiel*).

¹⁸⁶ 'Beroepsprofiel MfN-registermediator', *Stichting Kwaliteit Mediators* 4 februari 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *competentie*).

¹⁸⁷ 'BASISOPLEIDING MEDIATION TEGENPARTIJ OF CONFLICTPARTNER', *Merlijn Groep* 2015, www.merlijngroep.nl (zoek op *basisopleiding*).

¹⁸⁸ Van Meeteren 2009, p. 63.

¹⁸⁹ 'Competentieprofiel MfN registermediator', *Intop Zorgsector*, www.mediationtoets.nl (zoek op *competentieprofiel*).

¹⁹⁰ 'BASISOPLEIDING MEDIATION TEGENPARTIJ OF CONFLICTPARTNER', *Merlijn Groep* 2015, www.merlijngroep.nl (zoek op *basisopleiding*).

¹⁹¹ 'Beroepsprofiel MfN-registermediator', *Stichting Kwaliteit Mediators* 4 februari 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *competentie*).

zakelijk inzicht, kennis en analytisch vermogen. Ten derde vaardigheden die te maken hebben met de te hanteren omgangsvormen. Tot slot vaardigheden met betrekking tot de beroepshouding van de mediator. De uitgebreide lijst met vaardigheden die onder deze noemers worden geschaard, staat in bijlage IX.

6. Kwaliteitscontrole bij Merlijn Groep

In dit hoofdstuk zullen aanbevelingen gedaan worden aan Merlijn Groep. Aangegeven zal worden op welke wijze Merlijn Groep het best kan controleren of haar mediators daadwerkelijk over de benodigde competenties, uiteengezet in hoofdstuk 5, beschikken.

6.1. Huidige kwaliteitscontrole bij Merlijn Groep

Mediators die op dit moment gekoppeld zijn aan Merlijn Groep zijn veelal zakelijk bekenden van de Algemeen Directeur van Merlijn Groep, de heer Bonenkamp. Deze mediators komen op gesprek en worden op basis daarvan wel of niet aan Merlijn Groep gekoppeld. Op dit moment zijn ook niet alle mediators van Merlijn Groep MfN-geregistreerde mediators, maar in het verleden zijn zij wel allemaal geregistreerd geweest. Ook organiseert Merlijn Groep ieder jaar een aantal bijeenkomsten. Het afgelopen jaar zijn er zes vergaderingen en een kwaliteitsdag georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten wordt besproken hoe alles verloopt en wordt de kwaliteit behandeld. Verder heeft Merlijn Groep een klachtenregeling. Deze regeling stelt klanten van Merlijn Groep in staat om klachten over de kwaliteit van de dienstverlening in te dienen.¹⁹² Tot slot hanteert Het Conflictwarenhuis een evaluatiesysteem voor alle bij hen aangesloten mediators. Het Conflictwarenhuis werkt met een twintigtal methoden, waaronder mediation, voor het oplossen van een conflict. Daarnaast werken zij met conflictadviseurs.¹⁹³ Na afsluiting van een mediation krijgen de mediator en de partijen een evaluatieformulier opgestuurd.¹⁹⁴ Vervolgens wordt bijgehouden hoe de mediator heeft gefunctioneerd en hoeveel zaken hij goed heeft afgerond. In de toekomst kan natuurlijk niet alleen meer met 'kennissen' van een directeur worden gewerkt. Vandaar dat Merlijn Groep bezig is met het opzetten van een kwaliteitssysteem voor haar mediators.

6.2. Hoe controleren anderen?

Om te zien hoe anderen controleren, is er gekeken naar twee organisaties die net als Merlijn Groep de opleiding tot mediator en mediation als methode aanbieden, hierdoor zijn zij goed te vergelijken met Merlijn Groep.

The Lime Tree stelt eisen aan haar mediators wanneer zij zich bij hen willen aansluiten. De mediator moet:

- minimaal 5 jaar ervaring als mediator hebben;
- basis en specialisatie opleiding van hun vakgebied hebben gevolgd;
- MfN-registermediator zijn.¹⁹⁵

Een andere concurrent, Dialogue, stelt ook eisen aan haar mediators. Ook de mediators van Dialogue moeten MfN-geregistreerd zijn en tevens gespecialiseerd in zakelijke mediations. Daarnaast is mediation de hoofdbusiness van de bij Dialogue aangesloten mediators en zijn zij als mediator aan de rechtbank verbonden. Ook doceren zij (mediation)vaardigheden voor onder andere de Beroepsopleiding Advocatuur en publiceren zij regelmatig over mediation en conflictmanagement.¹⁹⁶

6.2.1. Enquête¹⁹⁷

Om te kijken of en hoe andere organisaties een kwaliteitssysteem hebben opgezet is een enquête uitgezet. Deze enquête is uiteindelijk door vijf respondenten ingevuld. In verband met de concurrentie gevoelige informatie die de uitkomst van de enquête kan bevatten, is er de mogelijkheid gegeven om deze anoniem in te vullen.

¹⁹² 'Klachtenregeling', *Merlijn Groep* 2015, www.merlijngroep.nl (zoek op *klacht*).

¹⁹³ 'Conflict oplossingsmethoden', *Merlijn Groep* 2015, www.merlijngroep.nl (zoek op *oplossing*).

¹⁹⁴ De evaluatieformulieren zijn te vinden in bijlage X: Evaluatieformulier Mediator Het Conflictwarenhuis en bijlage XI: Evaluatieformulier Partij Het Conflictwarenhuis.

¹⁹⁵ 'Zoek een mediator', *The Lime Tree* 2015, www.thelimetree.nl (zoek op *zoek een mediator*).

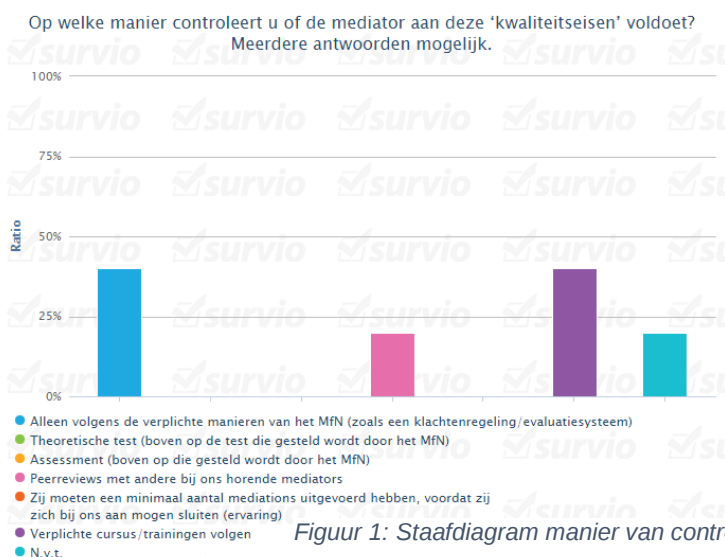
¹⁹⁶ 'Mediation', *Dialogue B.V.*, www.dialoguebv.nl (zoek op *mediation*).

¹⁹⁷ Al het geen in deze paragraaf staat is terug te vinden in bijlage XII: Vragen enquête kwaliteitscontrole mediators en bijlage XIII: Antwoorden enquête kwaliteitscontrole mediators.

Als eerste is er de vraag uitgezet of er binnen de organisatie een kwaliteitscontrole wordt uitgevoerd voordat de mediator aan de organisatie wordt gekoppeld. Vier van de vijf organisaties voeren een kwaliteitscontrole uit. Van de vijf organisaties werken er vier uitsluitend met MfN-registermediators. Wat hierbij opvallend is, is dat de organisatie die geen kwaliteitscontrole uitoefent, bij deze vier organisaties hoort die uitsluitend met registermediators werkt.

Drie van de vier organisaties, controleren of hun mediators daadwerkelijk de kwaliteit bezitten die een MfN-mediator moet garanderen.

In figuur 1 is te zien op welke manier deze organisaties hun mediators controleren. Twee organisaties geven aan dat zij buiten de verplichte manieren van de MfN geen extra kwaliteitscontrole hanteren. Wat wel wordt gehanteerd als kwaliteitscontrole is het doen van peerreviews en het verplicht volgen van cursussen. Daarnaast zijn nog andere mogelijkheden door de organisaties aangegeven namelijk: een check of de mediator ingeschreven staat en het doen van een co-mediation. Een andere organisatie hanteert een eigen register en kijkt hierbij naar de werk- en levenservaring van de mediator.

Figuur 1: Staafdiagram manier van controleren

Drie van de vijf organisaties stellen naast de eisen van de MfN, nog andere eisen aan hun mediators. De eisen die zij stellen zijn de volgende:

- eisen op basis van persoonseigenschappen;
- een specialisme;
- levenservaring.

Deze 'extra' eisen controleren zij op verschillende manieren, zie figuur 2. Allereerst via een extra assessment. Ten tweede wordt dit gecontroleerd door een ervaringseis te stellen. Ten derde doordat de mediator verplicht gesteld wordt om bepaalde cursussen/trainingen te volgen. Ten vierde komt bij deze vraag weer de co-mediation terug. Verder is er een organisatie die aangeeft zelf de opleiding van de mediator te verzorgen en de mediator binnen twee weken naar een eerste klant te sturen.

Verder is gevraagd wat voor deze organisaties de doorslag zou geven om voor een bepaalde mediator te kiezen. Hier werd twee keer genoemd dat de mediator MfN-geregistreerd moet zijn en twee keer dat de mediator kwaliteit moet leveren. Ook een 'klik' met de mediator is van belang. Verder is eenmalig kennis van het arbeidsrecht genoemd. Kwaliteit lijkt de overkoepelende norm.

Figuur 2: Staafdiagram controle extra eisen

Ingeval er een wettelijk register mocht komen voor mediators, dan geven drie van de vijf organisaties aan uitsluitend te willen werken met mediators uit dat register. Eén organisatie geeft aan hier wel de voorkeur voor te hebben, maar sluit andere mediators niet uit. De reden die alle organisaties hiervoor geven is de waarborging van kwaliteit. De laatste organisatie geeft echter aan hier niet naar te kijken, een register zegt niets volgens hen.

Slechts twee organisaties geven aan eventueel extra eisen te stellen aan de wettelijk geregistreerde mediators. De eerste organisatie geeft aan dat deze eisen in zullen gaan op het persoonlijke vlak van de mediator, deze moet veel willen leren of veel ervaring hebben. De tweede organisatie laat dit afhangen van de precieze invulling van de wettelijke bepalingen. Deze extra eisen aan de wettelijke registermediator zullen worden getoetst door een interview en het bespreken van dossiers.

6.3. Mogelijkheden

Met alle bovenstaande informatie en de interpretatie daarvan is in deze paragraaf een aantal mogelijkheden weergegeven voor Merlijn Groep en specifiek voor Het Conflictwarenhuis.

Allereerst kan er een assessment (boven op deze welke is gesteld door de MfN) bij mediators die zich aan willen sluiten worden afgenomen. Dit assessment kan bijvoorbeeld via video worden opgenomen en worden begeleid door acteurs, net als gebeurt tijdens de DVD-assessment opnamedag bij Merlijn Groep.¹⁹⁸ Door middel van dit assessment kan de mediator op verschillende competenties worden beoordeeld. Bijvoorbeeld op communicatieve en psychologische competenties, maar ook op het hanteren van emoties, het toepassen van de wezenskenmerken van mediation, creativiteit en de overige vaardigheden uit hoofdstuk 5. Dit kan eventueel ook bekeken worden bij een co-mediation. Een assessment geniet voorkeur boven het doen van een co-mediation, omdat bij dit laatste eerst toestemming gevraagd moet worden aan de cliënten. Wel is een co-mediation hoogstwaarschijnlijk goedkoper dan een assessment, omdat er geen acteurs en eventueel assessors betaald dienen te worden. Een optie om cliënten te laten instemmen met de co-mediation is om korting te geven op de prijs van de mediation. Nadeel hiervan is dat er minder winst wordt gemaakt.

Om de juridische competenties uit hoofdstuk 5 te toetsen zou een voorbeeldcasus op papier kunnen worden gegeven, om hier vervolgens stukken (zoals een mediationovereenkomst, vaststellingsovereenkomst en verzoekschrift) bij op te stellen. Daarnaast zou boven op de theoretische toets van de MfN een theoretische toets afgenomen kunnen worden voor de overige juridische competenties en overige kennis genoemd in hoofdstuk 5.

De persoonlijke kwaliteiten die de mediator dient te bezitten, kunnen getest worden middels een persoonlijkheidstest of het afnemen van de Birkman vragenlijst. Bij het Birkman onderzoek vult de deelnemer een uitgebreide vragenlijst in. Deze leidt tot een persoonlijke rapportage die ingaat op: beroepsmatige belangstelling, de stijl van werken (sterke en zwakke kanten), behoeften ten aanzien van de werkomgeving en stressgedrag.¹⁹⁹ Volgens Van Thiel, gecertificeerd Birkman consulent, is er een mogelijkheid om deze vragenlijst te gebruiken om de kwaliteitscontrole uit te voeren, al kan het zijn dat hiermee niet precies gemeten kan worden op de eigenschappen die in hoofdstuk 5 genoemd staan.²⁰⁰ Merlijn Groep zal dus moeten kijken welke eigenschappen

¹⁹⁸ 'DVD Assessment: opnamedag', *Merlijn Groep* 2015, www.merlijngroep.nl (zoek kop *assessment*).

¹⁹⁹ 'De Birkman Methode', *birkman.nl* 2012, www.birkman.nl (zoek op *methode*).

²⁰⁰ Zie bijlage XIV: Interview Maarten van Thiel.

zij precies wil meten. Verder komen de persoonlijke kwaliteiten van iemand ook naar boven wanneer je een gesprek voert, waarin kritische vragen worden gesteld.

Er kan ook gekozen worden om uitsluitend met mediators in zee te gaan die een aantal jaren ervaring hebben. Dit kan worden gecontroleerd door het inzien van dossiers en door te laten zien hoe deze dossiers zijn afgesloten. Als Merlijn Groep zich wil onderscheiden kan men kiezen voor bijvoorbeeld zeven jaar ervaring in plaats van vijf, zoals bij The Lime Tree. Een kritische kanttekening die hierbij geplaatst moet worden, is dat het op deze manier lastiger is om nieuwe mediators te krijgen.

Wat ook een mogelijkheid is, is om alleen mediators die door Merlijn Groep zijn opgeleid aan te nemen. Merlijn Groep weet hierdoor zelf over welke competenties die mediators beschikken. Een andere eis die men kan stellen, is dat de mediator een aantoonbare opleiding heeft gevolgd. Dit hoeft niet per se bij Merlijn Groep te zijn. Deze opleiding moet middels een certificaat aantoonbaar zijn.

Daarnaast kan Merlijn Groep er voor kiezen om hun mediators verplicht een aantal cursussen/trainingen te laten volgen. Merlijn Groep kan dan naar buiten dragen dat haar mediators verplicht een 'extra' opleiding/cursus/training hebben gevolgd om de kwaliteit van de mediators te garanderen. In het kader van Het Conflictwarenhuis kan hierbij gedacht worden aan een tweedaagse training tot conflictadviseur zodat de mediator weet welke andere mogelijkheden naast mediation er zijn en zo nodig hier naar kan doorverwijzen. Voordelen hiervan zijn dat de klant hierdoor kan insteken op een eventueel lager niveau, wat kosten voordeel op kan leveren (een vertrouwenspersoon is bijvoorbeeld goedkoper dan een mediator). De klant hoeft dan dus niet een heel mediationtraject te doorlopen. Daarnaast wordt er voor de klant een oplossing op maat geleverd.

Concurrenten van Merlijn Groep nemen, zoals hierboven te lezen, alleen mediators aan die een specialisatie hebben. Dit is ook een manier om de kwaliteit te waarborgen. Ook dit is dus een optie voor Merlijn Groep om te overwegen. In het verlengde van het verplicht laten volgen van een aantal trainingen/cursussen kan er overwogen worden om een 'puntensysteem' (denk aan PE-punten die de MfN stelt) op te stellen. Mediators van Merlijn Groep moeten dan een verplicht aantal punten halen om de kwaliteit te waarborgen. Zo kan Merlijn Groep er voor zorgen, dat de kennis die men heeft up-to-date blijft.

Een mogelijkheid is ook om meer kwaliteitsbijeenkomsten te organiseren, bijvoorbeeld twee per jaar.

Een andere mogelijkheid is om uitsluitend met MfN-geregistreerde mediators te gaan werken. Er zijn ook andere instanties uit de beroepsgroep (zoals het ADR of het IMI) die mediators accrediteren. Omdat er eerder voor is gekozen om in deze scriptie hier niet op in te gaan, worden deze hier slechts kort benoemd. Er kan ook worden gevraagd om van meerdere instanties uit de beroepsgroep lid te zijn, maar dit is vaak vrij duur, waardoor weinig mediators hiermee akkoord zullen gaan. Het voordeel van geaccrediteerde mediators is, dat zij al moeten voldoen aan bepaalde kwaliteitseisen willen zij geaccrediteerd zijn. Hierdoor is al een deel van de kwaliteit gewaarborgd. Hetzelfde geldt voor het in de toekomst werken met uitsluitend wettelijk geregistreerde mediators, die op basis van de wet aan bepaalde kwaliteitsnormen moeten voldoen. Het praktische van dit laatste is, dat wanneer er een wettelijk register komt, een leek waarschijnlijk eerder voor een wettelijk geregistreerde mediator kiest, omdat hij dit waarschijnlijk ziet als de beste kwaliteit.²⁰¹ Een ander voordeel is dat er een minder intensief kwaliteitssysteem opgezet hoeft te worden, omdat deze mediators al aan bepaalde eisen voldoen. Daarnaast is het

²⁰¹ Zie bijlage III: interview Lambert Boot.

zo dat als de mediator niet is aangesloten bij een beroepsvereniging en er komt een klacht, deze klacht bij Merlijn Groep komt te liggen. Dit is niet positief voor de naam van Merlijn Groep. De mediator is overigens wel zelf aansprakelijk, er mag (volgens Merlijn Groep) van worden uitgegaan dat hij zelf een aansprakelijkheidsverzekering heeft afgesloten.

Daarnaast kan het handig zijn om na een bepaalde periode, bijvoorbeeld drie jaar, een hercontrole uit te voeren door bijvoorbeeld opnieuw een assessment af te nemen.

7. Conclusie en aanbevelingen

In het rapport is de volgende vraag onderzocht: *‘Welke aanbevelingen voor het controleren van de competenties van de mediator door Merlijn Groep zijn af te leiden uit het huidige kwaliteitssysteem en de opvattingen van deskundigen in de mediationwereld over gewenste wettelijke wijzigingen?’* Uit het onderzoek zijn een aantal conclusies gekomen. Deze conclusies worden in dit hoofdstuk op een rij gezet. Vervolgens worden op basis van deze conclusies aanbevelingen gedaan.

7.1. Conclusies

Op dit moment is er weinig regelgeving voor mediation. In 2008 is in Nederland een Europese richtlijn geïmplementeerd in de Wet implementatie richtlijn nr. 2008/52/EG betreffende bepaalde aspecten van bemiddeling/mediation in burgerlijke en handelszaken. Deze beperkt zich echter tot grensoverschrijdende geschillen. Door de Europese regelgeving krijgt de mediator in de bovengenoemde gevallen verschoningsrecht. In deze bovenstaande wetgeving worden verder geen (kwaliteits)eisen aan de mediator gesteld.

De MfN stelt wel eisen aan de mediators die de titel MfN-registermediator willen dragen. Om opgenomen te worden in het MfN-register moet de registermediator het volgende hebben gedaan:

- een door de MfN erkende basisopleiding mediation gevolgd hebben;
- slagen voor het theorie-examen;
- slagen voor het assessment;
- een Verklaring Omtrent het Gedrag inleveren.²⁰²

Daarnaast worden er onderhoudseisen gesteld voor een periode van drie jaar:

- minimaal negen mediations doen;
- deze negen mediations beslaan in totaal (aantoonbaar) minimaal 36 contacturen;
- in een jaar zijn minimaal twee mediations afgerond met gezamenlijk aantoonbaar minimaal acht contacturen;
- van de negen mediations zijn er minimaal drie met een schriftelijke overeenkomst afgerond;
- van de negen mediations per drie jaar zijn maximaal drie mediations in deze periode een co-mediation;
- 48 PE-punten (permanente educatie) per periode van drie jaar met een verplichting tot intervisie conform het PE-reglement;
- driejaarlijks deelnemen aan een Peer Review, het kwaliteitsinstrument waarbij een onafhankelijke en onpartijdige vakgenoot beoordeelt of de mediationdiensten voldoen aan het gemiddelde niveau dat van een professional mag worden verwacht.²⁰³

Bovengenoemde punten worden niet zomaar aangenomen. Zo moet er bij een mediation sprake zijn van een mediation zoals beschreven in het MfN-mediationreglement 2008 (Reglement).²⁰⁴ In het Reglement wordt de eis gesteld dat de mediator zich dient te gedragen conform de gedragsregels voor de MfN-registermediator (artikel 12). De gedragsregels leggen de fundamentele beginselen vast waaraan de mediator is gebonden.²⁰⁵ Tot slot zijn, om de kwaliteit te waarborgen, alle MfN-registermediators onderworpen aan een klachtenprocedure bij de SKM en eventueel een procedure bij de Tuchtcommissie.

²⁰² ‘Toetredingseisen MfN-register’, Stichting Kwaliteit Mediators 4 februari 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *toetredingseisen*).

²⁰³ ‘Onderhoudseisen MfN-registermediator’, Stichting Kwaliteit Mediators, 4 februari 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *onderhoudseisen*).

²⁰⁴ ‘MfN-mediationreglement 2008’, Mediatorsfederatie Nederland, 2008, www.mfnregister.nl (zoek op *reglement*).

²⁰⁵ Schutten & Spierdijk 2013, p. 322.

7.1.1. Wet Registermediator

Middels het wetsvoorstel Wet Registermediator wordt een wettelijk register voor mediators opgesteld. In het wettelijke register zullen alleen mediators worden ingeschreven die voldoen aan specifieke eisen ten aanzien van kwaliteit en integriteit. Wat er met het MfN-register gebeurt als het wettelijk register er is, is nog niet duidelijk.

De definitie van mediation uit het wetsvoorstel Wet Registermediator stuit op veel bezwaar in de 'mediationwereld'. Naar aanleiding hiervan is een amendement ingediend. Van der Steur geeft aan deze in overweging te nemen. De definitie van mediation zal dus hoogstwaarschijnlijk worden aangepast.

De eerste eis die in bovengenoemde wetgeving gesteld wordt aan de mediator is de zo genoemde 'vliegreis' van twaalf mediations of 120 uren mediations per jaar uit artikel 3 lid 1 sub a Wet RegM. Met betrekking tot de vliegreis zijn twee amendementen ingediend. Van der Steur neemt uit de strekking van deze amendementen mee dat het verstandig is de vliegreis uit het wetsvoorstel te verwijderen en deze in een AMvB te plaatsen. Hij acht het verstandig om deze eis over te laten aan de regering na advies van de branche zelf. In de wet zal worden opgenomen dat een registermediator dient te beschikken over zodanige kennis en ervaring dat hij in staat is zijn werkzaamheden naar behoren uit te voeren.²⁰⁶

Verder zullen er op grond van artikel 3 lid 1 sub b en lid 2 Wet RegM. in een AMvB eisen komen ten aanzien van:

- opleidingen en examens, alsmede de betaling daarvan;
- de psychologische, communicatieve en juridische competenties die de mediator moet bezitten;
- de verzekering ter zake van de beroepsaansprakelijkheid;
- het aantal opleidingsuren en de kwaliteit daarvan.

Daarnaast wordt de kwaliteit van de mediator ook getest middels een aantal (nog op te zetten) kwaliteitstoetsen, zoals geregeld is in artikel 25 Wet RegM.

Onder juridische competenties vallen volgens de Memorie van Toelichting in ieder geval:

- het opstellen van een mediationovereenkomst.
- het opstellen van een vaststellingsovereenkomst.
- het opstellen van verzoekschriften als bedoeld in artikel 292 en 293 Rv (nieuw).
- het kennen van de mediationregelgeving.
- het juridisch kader beschrijven, mits de registermediator een aandachtsgebied heeft.²⁰⁷

Om precies aan te kunnen geven wat er onder de psychologische, communicatieve en juridische competenties (ook genoemd in artikel 22 Wet RegM.) valt, zal gewacht moeten worden op de AMvB. Tegen de juridische competenties is verzet vanuit de beroepsgroep. Een aantal leden van de beroepsgroep pleit voor een verschil in juridische kennis en kunde voor de generieke mediator en de gespecialiseerde mediator.

Middels hoofdstuk 4 van de Wet RegM. wordt een commissie mediation en een adviesraad aangesteld. De commissie mediation is belast met de advisering van Onze Minister, artikel 16 lid 2. Zij moet in ieder geval een advies geven betreffende de volgende zaken:

- de aan de inschrijving te stellen eisen;
- de aan de opleidingen en examinatie te stellen eisen;
- de aan de praktijkervaring te stellen eisen;

²⁰⁶ Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 21.

²⁰⁷ Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6, p. 22(gewijzigde MvT).

- de aan de af te sluiten verzekering voor beroepsaansprakelijkheid te stellen eisen;
- de vormgeving en de uitvoering van de kwaliteitstoetsen.

Naast de commissie mediation wordt er op grond van artikel 17 een adviesraad gevormd. De adviesraad geeft, gevraagd en ongevraagd, advies aan de commissie mediation.

De registermediator heeft op grond van de Wet RegM. een aantal verplichtingen gekregen:

- de geheimhoudingsplicht, artikel 20 Wet RegM.;
- onafhankelijkheidsplicht, artikel 21 Wet RegM.;
- onpartijdigheidsplicht, artikel 12 Wet RegM.

In hoofdstuk 6 van de Wet RegM. wordt uitgebreid de tuchtrechtspraak geregeld. Ook het tuchtrecht is aan commentaar uit de beroepsgroep onderworpen. Zo ziet men liever dat aan wordt gesloten bij het huidige tuchtrecht van de STM. Van der Steur heeft inmiddels een alternatieve regeling uitgewerkt voor het tuchtrecht waarin dit versimpeld is en waarbij meer wordt overgelaten aan de bestaande praktijk. Verder is er door de beroepsgroep gepleit voor meer aansluiting bij de al bestaande kennis en organisatie. Zo wil men graag meer invloed voor de beroepsgroep in de commissie mediation.

7.1.2. Wetsvoorstellen ter bevordering van mediation

Artikel I van het wetsvoorstel Wet bevordering van mediation in het burgerlijke recht, regelt dat door middel van mediation de verjaring van een rechtsvoering wordt gestuit. Dit gebeurt door de toevoeging van artikel 3:316 lid 4 BW.

Zowel de burgerlijke rechter, artikel 22a Rv, als de bestuursrechter, artikel 8:41a lid 1 Awb (nieuw), krijgt de bevoegdheid om in elke stand van het geding partijen te verwijzen naar een wettelijke registermediator. De burgerlijke rechter kan, wanneer hij van oordeel is dat het geschil een relationele dimensie kent, doorverwijzen naar mediation. Een deel van deze geschillen met een relationele dimensie wordt vervolgens in het artikel (niet limitatief) opgesomd. De geschillen uit deze opsomming worden vermoed zich te lenen voor mediation. Artikel 22a lid 2 Rv geeft aan dat, indien partijen bij voorbaat zijn overeengekomen mediation toe te passen wanneer zich een geschil zal voordoen, de rechter de procedure aanhoudt wanneer dit nog niet is gebeurd.

Op artikel 22a Rv is veel kritiek gekomen. Van der Steur heeft aangegeven dat hij voornemens is om het wetsartikel aan te passen. Allereerst zal de bovengenoemde opsomming verwijderd worden. Daarnaast zal aan het tweede lid worden toegevoegd dat partijen van een eerder gemaakte afspraak tot het beproeven van mediation gezamenlijk kunnen afzien.

Ook nieuw is dat op grond van artikel III onder D, artikel 111 lid 2 sub m en 278 Rv, in de dagvaarding en het verzoekschrift moet worden toegevoegd of door partijen is geprobeerd om het geschil met toepassing van mediation op te lossen en, indien dit niet het geval is, aangeven waarom dan niet. Onder andere Brink heeft kritiek op deze gang van zaken. Hij geeft aan dat een substantiëringsplicht, zoals nu is voorgesteld, in strijd is met de persoonlijke integriteit van partijen. Dit heeft te maken met het feit dat de reden van een mislukken of niet deelnemen aan mediation genoemd moet worden. Deze wetenschap kan het oordeel van de rechter beïnvloeden, terwijl die van de dynamiek van het proces geen deel heeft uitgemaakt.²⁰⁸

Door in artikel 165 Rv (onder vernummering) een nieuw derde lid toe te voegen en de artikelen 8:33 en 8:34 van de Awb aan te passen, krijgt de mediator verschoningsrecht.

²⁰⁸ Brink 2013, p. 2054.

Er wordt een nieuwe titel met twee artikelen (artikel 292 en 293) aan het Rv toegevoegd. Artikel 292 lid 1, geeft aan dat de registermediator de rechter kan verzoeken om een uitspraak te doen over een geschil dat tussen de partijen speelt met het oogmerk om na deze beslissing de mediation voort te zetten. De beroepsgroep vraagt zich af of dit haalbaar is, gekeken naar de deelgeschillenregeling. Deze is van gelijke aard en de behaalde termijnen zijn een stuk langer dan welke Van der Steur voor ogen heeft. In artikel 293 lid 1 Rv wordt geregeld dat de registermediator op gemeenschappelijk verzoek van partijen met wie hij een mediationovereenkomst heeft, de rechter kan verzoeken een vaststellingsovereenkomst, te bekrachtigen.

De overheid krijgt, op grond van artikel 2:4a Awb, een inspanningsverplichting om, nadat er bezwaar is gemaakt, de communicatie te bevorderen met de indiener van het bezwaarschrift.

Het derde lid van artikel 7:3a Awb geeft het bestuursorgaan een motivatieplicht wanneer het deelname aan mediation op verzoek van een belanghebbende afwijst. Het is echter de vraag wat er gebeurt wanneer de rechter een argument als onvoldoende kwalificeert.

In de AWR wordt voor hoofdstuk V een hoofdstuk ingevoegd: 'Hoofdstuk IVc Mediation'. Artikel 22i regelt vervolgens in het eerste lid dat de inspecteur de belanghebbende, al dan niet op verzoek, op elk moment kan uitnodigen om deel te nemen aan mediation. Dit hoofdstuk wordt van overeenkomstige toepassing verklaard in de Algemene douane wet en de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen.

Andere manieren om mediation te stimuleren, volgens de beroepsgroep, zijn:

- kosten van mediation ten laste van de Staat brengen;
- griffierecht verlagen.

Van der Steur geeft echter aan dat het niet mogelijk is om de griffierechten te verlagen in verband met budgettaire bezwaren.²⁰⁹

7.1.3. Competenties en kwaliteitscontrole

Van de mediator wordt, op grond van de huidige wetgeving en de te verwachten wetgeving, verwacht dat hij competenties bezit op het gebied van:

- opleiding en praktijkervaring;
- communicatie en psychologie;
- juridische competenties;
- rekening houden met de wezenskenmerken van mediation;
- bezitten van bepaalde persoonlijke kwaliteiten;
- en overige kennis en vaardigheden over/op het gebied van mediation, conflictbemiddeling en onderhandelen.

Mediators van Merlijn Groep zijn op dit moment zakelijk bekenden van de directeur. Niet alle aangesloten mediators zijn MfN-geregistreerd, maar zij zijn dit in het verleden wel geweest. Dit levert een risico op, omdat bij eventuele fouten een klacht bij Merlijn Groep zelf komt te liggen. Merlijn Groep heeft op dit moment wel een klachtenregeling. Ook organiseert Merlijn Groep ieder jaar een aantal bijeenkomsten. Het afgelopen jaar zes vergaderingen en een kwaliteitsdag. Tot slot maakt Het Conflictwarenhuis gebruik van een evaluatiesysteem om inzicht te krijgen in de kwaliteit van de mediator en het aantal goed afgeronde mediations.

Concurrenten van Merlijn Groep hanteren de volgende eisen aan hun mediators: ²¹⁰

²⁰⁹ *Kamerstukken II 2014/15*, 33 722, 21.

²¹⁰ 'Zoek een mediator', *The Lime Tree* 2015, www.thelimetree.nl (zoek op zoek een mediator).

'Mediation', *Dialogue B.V.*, www.dialoguebv.nl (zoek op mediation).

Zie bijlage XIII: Antwoorden enquête kwaliteitscontrole mediators.

- minimaal 5 jaar ervaring als mediator hebben;
- over een bepaalde levenservaring beschikken;
- basis- en specialisatieopleiding van het vakgebied hebben gevolgd;
- MfN-registermediator zijn;
- als mediator aan de rechtbank verbonden zijn;
- beschikken over bepaalde persoonseigenschappen;

Daarnaast worden de volgende methoden gehanteerd om deze eisen te controleren:

- intervisie;
- co-mediation;
- verplicht volgen van cursussen/trainingen.

Mocht er een wettelijk register komen voor mediators, geven drie van de vijf organisaties bij wie de enquête is afgenomen aan, uitsluitend te willen werken met een mediator uit dat register. De vierde organisatie geeft aan, dat hier de voorkeur ligt, maar andere mediators niet uit te sluiten. Twee van deze vier organisaties geven aan de wettelijke registermediator extra te toetsen door het houden van een interview en het bespreken van dossiers.

7.2. Aanbevelingen

De aanbevelingen worden opgesplitst in aanbevelingen voor het aanpassen van de wetsvoorstellen en aanbevelingen voor de kwaliteitscontrole bij Merlijn Groep.

7.2.1. Aanbevelingen voor aanpassingen in het wetsvoorstel

Wat betreft de definitie van mediation zou het best aansluiting gezocht kunnen worden bij het Handboek Mediation. Dit is vaak terug gekomen in de afgenomen interviews. Het Handboek wordt ook gedragen door de beroepsgroep.

Ondanks dat het tuchtrecht al wordt versimpeld, zou er beter complete aansluiting kunnen worden gezocht bij het tuchtrecht van de SKM. De SKM is een onafhankelijke organisatie die het tuchtrecht goed geregeld heeft. Ook kunnen meerdere tuchtrechtelijke procedures voor verwarring zorgen.

Betreffende de juridische kennis en kunde, welke nog uitgewerkt wordt in een AMvB, is het aan te raden om een verschil te maken tussen wel en niet gespecialiseerde mediators, zoals Allewijn aangeeft.²¹¹ Zo voorkomt men dat het beroep van mediator een juridisch beroep wordt.

Naast de toevoeging van de belofte, zou ook de tekst van de eed (en de belofte) aangepast kunnen worden. Neem hierin op, zoals door Prein is geadviseerd, dat de mediator de partijautonomie moet respecteren. Als dit wordt opgenomen is dit makkelijker te toetsen in het tuchtrecht.

Brink geeft een suggestie over de 'verplichte deelname aan mediation' voor het verzoekschrift/de dagvaarding. Hij geeft aan dat partijen een toelichting en uitnodiging voor mediation moeten ontvangen, waarbij Brink van mening is dat als een der partijen deze oproep wil beantwoorden, er een gesprek met het Bureau Mediation van de rechtbank moet plaatsvinden. Als partijen dan ter terechtzitting verschijnen, is het duidelijk dat het niet tot mediation is gekomen of dat deze niet tot resultaat heeft geleid.²¹² De rechter weet op deze manier niet waarom de mediation is mislukt, waardoor kans op partijdigheid kleiner is. De onderzoeker kan zich vinden in dit voorstel van Brink.

²¹¹ Zie bijlage VIII: Interview Dick Allewijn.

²¹² Brink 2013, p. 2055.

Jeuken geeft aan dat de mediator naar communicatieve, psychologische en juridische vaardigheden ook systemisch inzicht moet hebben. Van der Steur kan overwegen om dit als vaardigheid op te nemen in de nieuwe wetsvoorstellen. Een conflict is altijd onderdeel van een groter geheel. Een oplossing van het conflict ligt soms ook in dat geheel. Het is dus belangrijk dat de mediator inzicht heeft in dat geheel.²¹³

7.2.2. Aanbevelingen voor het kwaliteitssysteem van Merlijn Groep en Het Conflictwarenhuis

Bij deze aanbevelingen wordt uitgegaan van de situatie zoals deze zich voordoet wanneer de toekomstige wetsvoorstellen zijn ingevoerd.

Het is verstandig om een kwaliteitssysteem in te voeren, zodat potentiële klanten zien dat Merlijn Groep een bepaalde standaard aan kwaliteit bezit. De onderzoeker is van mening dat potentiële klanten hierdoor sneller voor Merlijn Groep zullen kiezen. Daarnaast weet Merlijn Groep nu niet precies wat voor kwaliteit zij in huis heeft, omdat er geen kwaliteitssysteem is.

Allereerst kan er een assessment worden afgenomen bij mediators die zich aan willen sluiten. Door middel van dit assessment kan de mediator op verschillende competenties worden beoordeeld. Bijvoorbeeld op communicatieve en psychologische competenties, maar ook op het hanteren van emoties, het toepassen van de wezenskenmerken van mediation, creativiteit en overige vaardigheden. Een assessment geniet voorkeur boven het doen van een co-mediation, omdat er dan eerst toestemming gevraagd moet worden aan de cliënten. Een co-mediation is echter, hoogstwaarschijnlijk goedkoper dan een assessment, omdat er geen acteurs en eventueel assessors betaald dienen te worden. Daarnaast kan het goed zijn om korting te geven aan cliënten bij wie een co-mediation mag worden uitgevoerd. Nadeel hiervan is dat er minder winst wordt gemaakt.

Om de juridische competenties uit hoofdstuk 5 te toetsen zou een voorbeeldcasus op papier kunnen worden gegeven, om hier vervolgens juridische stukken bij op te stellen. Daarnaast zou bovenop de theoretische toets van de MfN een theoretische toets afgenomen kunnen worden voor de overige juridische competenties en overige kennis.

De persoonlijke kwaliteiten die de mediator dient te bezitten, kunnen getest worden middels een persoonlijkheidstest of de Birkman vragenlijst. Deze laatste geeft een uitgebreid rapport dat ingaat op: beroepsmatige belangstelling, de stijl van werken (sterke en zwakke kanten), behoeften ten aanzien van de werkomgeving en stressgedrag.²¹⁴ Hierbij moet echter nog wel gekeken worden of deze test alle eigenschappen die de mediator dient te bezitten, meet.²¹⁵ Merlijn Groep zal dus zelf moeten kijken welke eigenschappen zij precies willen meten en op grond daarvan moeten kijken of de Birkman vragenlijst geschikt is. Ook kunnen deze eigenschappen naar voren komen tijdens een gesprek. In dit gesprek kunnen dan kritische vragen worden gesteld.

Daarnaast kan er voor worden gekozen om alleen in zee te gaan met mediators die al de nodige ervaring bezitten en dus een bepaald aantal mediations hebben gedaan. Deze ervaring kan middels dossiers worden bewezen. Om onderscheid te creëren tussen Merlijn Groep en concurrenten is het verstandig om voor mediators met meer ervaring te kiezen dan de concurrent. Gedacht kan worden om een eis te stellen van minimaal zeven jaar ervaring, aangezien een van de grootste concurrenten een eis van vijf jaar stelt, onderscheidt Merlijn Groep zich zo van de concurrentie. De onderzoeker is van mening dat door middel van het stellen van de eis, dat er een bepaalde ervaring moet zijn,

²¹³ Zie bijlage V: Interview Piet Jeuken.

²¹⁴ 'De Birkman Methode', *birkman.nl* 2012, www.birkman.nl (zoek op *methode*).

²¹⁵ Zie bijlage XIV: Interview Maarten van Thiel.

potentiële klanten eerder met Merlijn Groep in zee zullen gaan, omdat men dit linkt aan de kwaliteit van een mediator/professional.

Daarnaast kan Merlijn Groep er voor kiezen om haar mediators verplicht een aantal cursussen/trainingen te laten volgen. Hierdoor weet Merlijn Groep dat deze mediators over bepaalde kennis en vaardigheden beschikken. Gedacht kan worden aan een tweedaagse training tot conflictadviseur, zodat de mediator weet welke andere opties er zijn. Een voordeel hiervan is dat de klant dan wellicht kan insteken op een lager niveau, wat kostenvoordeel op kan leveren (een vertrouwenspersoon is bijvoorbeeld goedkoper dan een mediator). Daarnaast wordt er voor de klant een oplossing op maat geleverd. De onderzoeker raadt dan ook aan om deze optie in te voeren. Ook kan ervoor worden gekozen om alleen mediators aan te nemen die een specialisatie bezitten. Dit waarborgt de kwaliteit van de mediator bij de casus. Verder kan overwogen worden een puntensysteem op te zetten waarbij men punten krijgt voor het volgen van opleidingen/cursussen/trainingen. Zo wordt er voor gezorgd dat de kennis die men heeft up-to-date blijft.

Ook kan er voor worden gekozen om het aantal kwaliteitsbijeenkomsten te verhogen, bijvoorbeeld twee kwaliteitsdagen in plaats van één per jaar.

Een andere mogelijkheid is om uitsluitend met MfN-geregistreerde (of andere accreditaties) mediators te gaan werken. Zij moeten al aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen, willen zij ingeschreven staan. Hierdoor is al een stukje kwaliteit gewaarborgd en is het volgens de onderzoeker niet nodig om bijvoorbeeld een extra theoretische test af te nemen. Hetzelfde geldt voor het in de toekomst werken met uitsluitend wettelijk geregistreerde mediators, die op basis van de wet aan bepaalde kwaliteitsnormen moeten voldoen. Het praktische van dit laatste is, dat, wanneer er een wettelijk register komt, een leek waarschijnlijk eerder voor een wettelijk geregistreerde mediator kiest, omdat hij die keuze waarschijnlijk ziet als een keuze voor de beste kwaliteit.²¹⁶ Daarnaast hebben wettelijk geregistreerde mediators het voordeel dat zij in alle gevallen ingezet mogen worden als mediator. Op grond van de wetsvoorstellen zijn er namelijk een aantal organisaties en instanties die uitsluitend gebruik mogen maken van wettelijk geregistreerde mediators. Een ander voordeel is dat er een minder intensief kwaliteitssysteem opgezet hoeft te worden, omdat deze mediators al aan bepaalde eisen voldoen. Daarnaast komt een klacht niet bij Merlijn Groep terecht, maar bij de beroepsorganisatie, waardoor Merlijn Groep geen slechte naam krijgt. Het is dus verstandig om in de toekomst uitsluitend te gaan werken met wettelijk geregistreerde mediators.

Daarnaast is het verstandig om na een bepaalde periode, bijvoorbeeld drie jaar, een hercontrole uit te voeren door bijvoorbeeld opnieuw een assessment af te nemen. Zo kan gekeken worden of de mediators nog steeds over de juiste competenties beschikken.

Een combinatie van bovenstaande opties is mogelijk, bijvoorbeeld het afnemen van een assessment en een theoretische toets.

Samengevat: het is stellig aan te raden om een verbeterd kwaliteitssysteem op te zetten, zodat Merlijn Groep beter weet wat voor kwaliteit zij in huis heeft en dit kan uitdragen. Mogelijk zorgt dit voor meer klandizie. De onderzoeker is van mening dat het verstandig is om te gaan werken met mediators die een bepaalde ervaring bezitten. Daarnaast wordt met het oog op de toekomst aangeraden om in ieder geval met wettelijk of, indien er geen wetgeving komt, (MfN-)geregistreerde mediators te werken. Verder is het verstandig om, gekeken naar de werkwijze van Het Conflictwarenhuis, alle mediators te verplichten om

²¹⁶ Zie bijlage III: interview Lambert Boot.

een cursus tot conflictadviseur te laten volgen. Hiermee kan een oplossing op maat wordt geleverd voor de klant. De overige genoemde opties kunnen als aanvulling dienen om de kwaliteit te waarborgen.

7.3. Discussie

Wat betreft de aanbevelingen voor Merlijn Groep, is het van belang dat er intern onderzocht zal worden welke van bovenstaande methoden haalbaar zijn. Gedacht kan worden aan haalbaarheid qua tijd en budget.

Verantwoording van de acquisitie

Dit onderzoeksrapport is tot stand gekomen tijdens de afstudeerperiode in het vierde leerjaar HBO-Rechten aan de Juridische Hogeschool Avans-Fontys. De inhoud van het onderzoeksrapport is in overleg met Merlijn Groep tot stand gekomen. Het onderwerp voor het onderzoek is deels door Merlijn Groep aangeleverd. Dit betreft het stuk over de kwaliteitscontrole van de mediator. Het behandelen van de wetsvoorstellen is door onderzoeker zelf ter sprake gebracht en Merlijn Groep is hiermee akkoord gegaan. Karien Bonenkamp, managing director bij Merlijn Groep, heeft tijdens het opstellen van dit rapport feedback gegeven.

Contactgegevens opdrachtgever:

Naam: Karien Bonenkamp

Telefoonnummer: 073-53 23 582

E-mailadres: KarienBonenkamp@merlijngroep.nl

Literatuurlijst

Boeken

Brenninkmeijer, e.a. 2013

A.F.M. Brenninkmeijer, H.J. Bonenkamp, K. van Oyen & H.C.M. Prein, *Handboek Mediation*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2013.

Brenninkmeijer 2013

Alex Brenninkmeijer, 'Mediation': in: Brenninkmeijer e.a. 2013, p. 25-47.

Van Meeteren 2009

Hein van Meeteren, *De 10 vaardigheden van mediation*, Amsterdam: Business Contact 2009.

Van Schaaijk 2011

G.A.F.M. van Schaaijk, *Praktijkgericht juridisch onderzoek*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2011.

Schutten & Spierdijk 2011

Eva Schutten & Jacqueline Spierdijk, *Juridische aspecten van mediation*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2011.

Schutten & Spierdijk 2013

Eva Schutten en Jacqueline Spierdijk, 'Juridische aspecten': in: Brenninkmeijer e.a. 2013, p. 311-323.

Artikelen

Brink 2013

Martin Brink, Naar een wettelijke regeling van mediation?, *NJB* 2013/1858, afl. 30 p. 2055-2055.

Ingelse 2014

Peter Ingelse, De rechter en de mediator, *NJB* 2014/2058, afl. 40 p. 2856-2863.

Jagtenberg & Verbist 2014

Rob Jagtenberg en Herman Verbist, 'Interview met Kamerlid Ard van der Steur: de wetsvoorstellen bevordering mediation', *Nederlands-Vlaams tijdschrift voor mediation en conflictmanagement* 2014, p. 44-52.

Van der Velden, Koetsenruijter & Euwema 2010

Lynn van der Velden Caroline Koetsenruijter Martin Euwema Prettig contact met de overheid 2, *Eindrapport pioniertraject mediationvaardigheden resultaten, analyses en aanbevelingen*, Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijke relaties, 2010 p. 61-75.

Wassenaer 2013

G.M. van Wassenaer, 'De initiatief-wetsvoorstellen over mediation', *VR* 2013/101. Afl. 9., p. 316-321.

Elektronische bronnen

'Alternatief Wetsvoorstel Mediation: Reactie op voorstel van Wet Registermediator, de Memorie van toelichting, de suggesties voor de Algemene Maatregel van Bestuur.', K. Duell en J.L. Wesemael, www.petities24.com (zoek op *mediation*).

‘BASISOPLEIDING MEDIATION TEGENPARTIJ OF CONFLICTPARTNER’, *Merlijn Groep* 2015, www.merlijngroep.nl (zoek op *basisopleiding*).

‘Beroepsprofiel MfN-registermediator’, *Stichting Kwaliteit Mediators* 4 februari 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *competentie*).

‘Brief MfN aan minister van Veiligheid en Justitie over voortzetting wetgevingstraject mediation’, *Mediatorsfederatie Nederland*, 21 september 2015, www.mfnregister.nl (zoek op *wetgevingstraject*).

‘De Birkman Methode’, *birkman.nl* 2012, www.birkman.nl (zoek op *methode*).

‘DVD Assessment: opnamedag’, *Merlijn Groep* 2015, www.merlijngroep.nl (zoek op *assessment*).

‘Competentieprofiel MfN registermediator’, *Intop Zorgsector*, www.mediationtoets.nl (zoek op *competentieprofiel*).

‘Conditie waaronder MfN-registermediator werkt (reglementen en modellen)’, *Mediatorsfederatie Nederland* 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *condities*).

‘Conflict oplossingsmethoden’, *Merlijn Groep* 2015, www.merlijngroep.nl (zoek op *oplossing*).

‘Gedragsregels voor de MfN-registermediator’, *Mediatorsfederatie Nederland* 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *gedragsregels*).

‘Hoofdzaken Rondetafelbijeenkomst wetsvoorstel mediation (29 juni)’, *Mediatorsfederatie Nederland* 16 juli 2015, www.mfnregister.nl (zoek op *wetsvoorstel*).

‘Initiatiefvoorstel-Van der Steur Wet bevordering van mediation in het burgerlijk recht’, *Eerste Kamer* 18 september 2015, www.eerstekamer.nl (zoek op *mediation*).

‘Initiatiefvoorstel-Van der Steur Wet registermediator’, *Eerste Kamer* 18 september 2015, www.eerstekamer.nl (zoek op *mediation*).

‘Klacht indienen’, *MediationTuchtrecht-MfN* 5 augustus 2014, www.mediationtuchtrecht.nl (zoek op *klacht*).

‘Klacht over MfN-registermediator?’, *Mediatorsfederatie Nederland* 23 januari 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *klacht*).

‘Klachtenregeling’, *Merlijn Groep* 2015, www.merlijngroep.nl (zoek op *klacht*).

‘Theorie-examen en assessment’, *Stichting Kwaliteit Mediators* 4 februari 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *theorie-examen*).

‘Toetredingseisen MfN-register’, *Stichting Kwaliteit Mediators* 4 februari 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *toetredingseisen*).

‘Mediation’, *Dialogue B.V.*, www.dialoguebv.nl (zoek op *mediation*).

‘Mediation vanuit economisch perspectief’, *SEO Economisch Onderzoek*, www.seo.nl (zoek op *mediation*) 18 november 2014.

'MfN-mediationreglement 2008', *Mediatorsfederatie Nederland*, 2008, www.mfnregister.nl (zoek op *reglement*).

'Onderhoudseisen MfN-registermediator', *Stichting Kwaliteit Mediators*, 4 februari 2014, www.mfnregister.nl (zoek op *onderhoudseisen*).

'Reglement Stichting Tuchtrechtspraak Mediators', *Stichting Tuchtrechtspraak Mediators* 4 april 2015, www.mediationtuchtrecht.nl (zoek op *reglement*).

'SKM-Klachtenregeling 2009', *Mediatorsfederatie Nederland* 2009, www.mfnregister.nl (zoek op *SKM klachtenregeling*).

'Toelichting op het reglement 2008', *Mediatorsfederatie Nederland* 2008, www.mfnregister.nl (zoek op *reglement*).

www.merlijnagroep.nl/over-merlijn/

'Zoek een mediator', *The Lime Tree* 2015, www.thelimetree.nl (zoek op *zoek een mediator*).

Jurisprudentie

HR 8 mei 2009 ECLI:NL:PHR:2009:BH7132.

HR 10 april 2009 ECLI:NL:PHR:2009:BG9470.

Parlementaire stukken

Kamerstukken II 2015/16, 288 (Aanhangsel van Handelingen).

Kamerstukken II 2012/13, 33 722, 2.

Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 3.

Kamerstukken II 2013/14, 33 722, 6 (gewijzigde MvT).

Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 9.

Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 11.

Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 15.

Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 16.

Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 18.

Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 19.

Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 20.

Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 21.

Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 23.

Kamerstukken II 2014/15, 33 722, 24.

Kamerstukken II 2013/14, 33 723, 6 (gewijzigde MvT).

Kamerstukken II 2014/15, 33 723, 9.

Kamerstukken II 2014/15, 33 723, 11.

Kamerstukken II 2014/15, 33 723, 14.

Kamerstukken II 2013/14, 33 727, 6 (gewijzigde MvT).

Kamerstukken II 2014/15, 33 727, 12.

Geraadpleegde rechtsbronnen

Algemene wet bestuursrecht

Algemene wet inzake rijksbelastingen

Burgerlijk Wetboek 3

Burgerlijk Wetboek 7

Richtlijn 2008/52/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2008
Wet implementatie richtlijn nr. 2008/52/EG betreffende bepaalde aspecten van
bemiddeling/mediation in burgerlijke en handelszaken
Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering